ידיעות אחרונות
בכלכלה במשק ובבורסה
גליון מספר 157
יום שלישי כ"א בחשון תשמ"ו, 5.11.1985

מחריף המיתון בענף הבניה

חברות הבניה ייאלצו לפטר בחודשים הקרובים אלפי עובדים מיותרים, שמרביתם מסתובבים כבר כיום באתרי הבניה ללא תעסוקה של ממש □ ההפסדים הגדולים של חברות הבניה עלולים לגרום להתמוטטות ופשיטות רגל □ שטחי התחלות הבניה בכל רחבי הארץ ירדו מ־5.8 מיליון ממ"ר בשנת 1981 ל־3.3 מיליון ממ"ר בלבד השנה. זאת בשעה שכוח האדם והציוד המצויים בענף מסוגלים להתחיל בבניית 6־7 מיליון ממ"ר

מאת אברהם דישון

ענף הבניה, הנחשב לענף המוביל בכל מיתון ומשבר כלכלי, מצוי ב־ימים אלה בעיצומו של אחד המשב־רים החמורים ביותר בתולדותיו, שיש אף המגדירים אותו כ„משבר החמור ביותר מאז הקמת המדינה". ראשי הענף טוענים כי כמו בשנים 1985—6, כאשר המשבר בענף הבניה הקדים וסימל את התקרבותו של ה־מיתון הגדול במשק, כך גם עתה מקדים הענף את כל שאר מיגזרי המשק הצועדים אף הם לקראת מיתון.

הבקיעים הראשונים בענף הבניה החלו להתגלות כבר לפני שלוש שנים, כאשר התחלות הבניה של די־רות למגורים ירדו מ־37,400 דירות בשנת 1981 ל־28,520 דירות בלבד בשנת 1982. השטח הכולל של הת־חלות הבניה ירד באותה שנה מ־5.78 מיליון ממ"ר ל־4.73 מיליון ממ"ר ב־1982.

מאז ועד היום, נמשך תהליך ה־האטה בפעילות של ענף הבניה. מס־פר התחלות הבניה יגיע השנה ל־18,600 דירות בלבד ושטחי הת־חלת הבניה בסקטור הפרטי וה־ציבורי גם יחד, ירדו עד 3.3 מיל־יון ממ"ר השנה. זאת בשעה שכוח האדם והציוד המצויים בענף מסו־גלים לבצע ללא כל קושי התחלות בניה של 7—6 מיליון ממ"ר בשנה.

אלפים יפוטרו

משמעות נתונים אלה היא חמו־רה ביותר: כמחצית מכוח האדם ו־מהציוד היקר של הענף מובטלים מאונס, וחברות הבניה צוברות הפ־סדים העלולים להתנפץ יום אחד בקול רעש גדול של התמוטטויות ו־פשיטות־רגל.

קריסתו של ענף הבניה עלולה לגרום מיד לתגובות שרשרת, כמו שהיה כבר בעבר: יצרני ומשווקי ברזל, אבנירה אינסטלציה, מלט, קרי־מיקה, חיטים, וילונות, חברות הו־בלה ואחרים לא יוכלו להחזיק מעמד ויתמוטטו אף הם.

חברות הבניה הגדולות, עושות בינתיים כל מאמץ אפשרי כדי להח־זיק מעמד. למרות ההפסדים הכבדים שחלק מהן הראו במאזנים האחרונים שלהן („רסקו", „סולל בונה"), ה־עובדים מסתובבים בחלקם באפס מעשה וממשיכים לקבל משכורת; מקבלים עבודות במחירי הפסד כדי לספק תעסוקה לעובדים; ומאריכים באופן מלאכותי את משך הבניה כדי שלא להשאיר את העובדים ללא עבודה.

אולם מומחים בענף טוענים כי מצב זה לא יוכל להימשך זמן רב, ולא יהיה מנוס מפיטורי יותר ממח־צית העובדים. שכן הענף לא יוכל לשאת בהפסדים הכבדים לאורך זמן.

קונצרן „סולל בונה" שהיא המוביל בענף כבר החל בהכנת מכתבי ה־פיטורים לאלפי עובדים, ורק בהת־ערבות ההסתדרות עוכבו הפיטורים כנראה לזמן קצר ביותר. הקונצרן מעסיק כיום כ־14 אלף איש. חברת „רסקו" שנקלעה לקשיים, הודיעה על כוונתה למכור נכסים כדי לסייע לחברה להיחלץ מקשיים אלה, אך כנראה שגם חברה זו תיאלץ לנקוט בפיטורים דומים. חברות בניה אח־רות נערכות אף הן לצימצומים ו־פיטורי עובדים — אם כי בשלב זה הן נמנעות מללכת לכך סומכי.

מספר העובדים בענף הבניה ירד בשנתיים האחרונות מ־131 אלף איש ב־1983 ל־113 אלף איש היום. ירי־דה זו אינה מספיקה כמובן, נוכח הירידה הכפולה בהיקף התחלות ה־בניה, ובשלב זה היקף האבטלה ה־סמויה בענף הוא עצום.

רוויה בשוק הדירות

התחזיות לשנה הקרובה הן פסי־מיות ביותר: הבניה הציבורית ה־מתוקצבת על ידי הממשלה הוקפאה לחלוטין; לרשויות המקומיות אין כסף; התעשיה הקפיאה כמעט את כל הבנייה החדשה בגלל המצב ה־כלכלי; אין מקימים בתי מלון חד־שים; לא בונים בנייני משרדים; אין כבישים וגשרים חדשים; ובתעד־עולים חדשים לא מתכננים גם שיכו־נים בערי הפיתוח.

בשוק הדירות יש כיום רוויה ו־אלפי דירות ריקות ממתינות בערי הפיתוח ושדרות לדיירים. לחברת „עמידר" הממשלתית יש כיום אלפי דירות ריקות ואם יבואו עולים נוס־פים מרוסיה, ניתן בקלות רבה לשפץ דירות אלה ולהעמידן לרשות הע־ולים.

רק בשוק הדירות הגדולות, בנות 4—6 חדרים, יש עדיין ביקושים ו־כמעט כרגיל, הפעילות בשוק זה, בערים הגדולות, היא רבה.

שרגא רוטמן — מנכ"ל "סולל בונה": "צפויה התמוטטות של קבלנים וחברות בנייה"

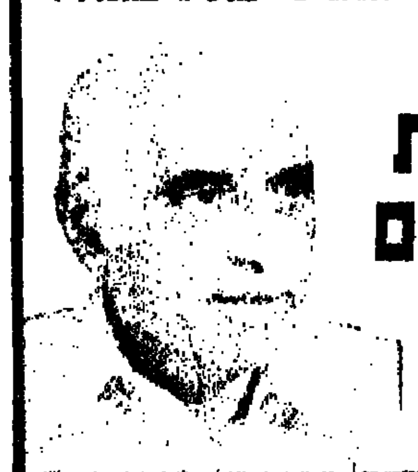

שרגא רוטמן, מנכ"ל קונצרן „סולל בונה" ויו"ר המוסד המאוחד לענף הבניה, מודאג מאד בימים אלה. „ענף הבניה הולך ומתמוטט — הוא אומר — ואיש אינו מתערב כדי להצילו. כל התשתית שבנינו בענף זה במשך שנים הולכת ונהרסת לנגד עינינו ולאיש לא איכפת".

רוטמן העובד ב„סולל בונה" כבר 38 שנה, אינו בורר במילים: „אם לא ינקטו מיד בצעדים מהירים כדי להציל את הענף, צפויה בקרוב התמוטטות של חברות בניה וקב־לנים. זו תהיה רעידת אדמה של ממש, קבלנים לא יוכלו לעמוד בהתחייבויות שלהם כלפי קוני הדירות ולא יוכלו לסיים את העבודות, פועלים יפוטרו ובאזורי הפיתוח עלולה להיות התפרצות זעם של המובטלים".

המצב בענף הבניה, הנו כה חמור, לדבריו של רוטמן, עד כי ייתכן וכבר אחרנו את הרכבת. „צעירים עוזבים את הענף, ציוד יקר מושבת וכמחצית מכוח האדם המקצועי מובטל. והבעיה העיקרית היא בערי הפיתוח בצפון הארץ ובדרומה. שם אין כמעט תעסוקה אלטרנטיבית ואין כל אפשרות לניידות עובדים. זו מצבת זמן העלולה להתפוצץ בכל רגע ולזעזע את כל המשק" חוזר רוטמן ומזהיר. (כתבה על מצבה של „סולל בונה" — ראה בעמוד 3).

היקף התחלות הבנייה של דירות למגורים ירד בעשור האחרון ב־64 אחוז מ־51,420 דירות ב־1975 ל־18,600 דירות השנה. הירידה באה בשני גלים: הגל הראשון מ־1975 עד 1977 והגל השני מ־1981 ועד היום. הירידה העיקרית חלה בבניית דירות בסקטור הציבורי — 84 אחוז, בעוד שהתנודות בבניית הפרטית היו מתונות יותר והסתכמו בירידה של 41 אחוז בלבד.

היום בגליון

סולל בונה — אנטומיה של משבר כלכלי — עמוד 3
מהפכת המחשבים מגיעה לקווי הייצור של מפעלי התעשיה — עמוד 4
עסקים ואנשים
עוזי נתנאל — האיש מספר 2 בהתאחדות התעשיינים — עמוד 5
פרופ' אסף רזין
ייצוב וצמיחה כלכלית במשק — עמוד 7
כל מה שרצית לדעת על חוקי חמש החודשים — עמוד 8
סיפורה של מניה
מניות „גיבור": הורישות השתיים במפולת — עמוד 9
סקירת המגמה — עמודים 10—11

כלכלה וקלקלה

מוביל המים הארצי בנוסח 1985

מאת דב גנחובסקי

במדינה שבה המציאו כל כך הרבה המצאות בנושא של הובלת מים, השקייה וכל השאר, היו צריכים להגיע בסוף הדברים גם להמצאה הזו: הובלת מים במשאיות! זה רק לקח קצת זמן, אבל, הנה הגענו: דרושים מובילי מים ומפזרי מים בכל חלקי הארץ — במשאיות. מי שלא מאמין שיסתכל במודעה ש־משמאל.

בשלב הבא של ההתקדמות הטכנולוגית בתחום המים כנראה שיובילו אצלנו מים ויפזרו אותם, בכל חלקי הארץ, בנאדות עור על גבם של חמורים. ראו תראו.

וכאשר תתקלו בפעם הבאה במוביל המים הארצי, למשל, או סתם בצינור מים רגיל, אל תשכחו להסביר לילדיכם: זה סתם מתקן וזרבובי. על כל צרה שלא תבוא, כגון אם למשאית המים יקרה פנצ'ר בדרך...

להובלה ופיזור מים בכל חלקי הארץ
דרושות
משאיות
עדיפות למשאיות עם מיכל
03-908661

לספרות ולתעופה - יש עתיד

כל פעם שלעמיתנו במדור הספרותי אין מה לעשות, הוא מזמין סימפוזיון על „עתידה של הספרות העברית", או משהו דומה כ־אילו שיש שאלה.

ב„אל על" אין בכלל ספקות בנושא זה. הנה, כדי למלא את טיסותיה מפרנקפורט ל־לוד מה היא מציעה לנוסעים? חשפנית אנטי־חרדית? מזון משופר? מחירי הנחה? לא, לא ולא. הם מציעים — סופר. כך ב־דיוק. סופר במקרה דנן, את אפרים קישון. או כפי שכתוב במודעה שהוצאנו מעתון המופיע בגרמניה: „עם אפרים קישון ליש־ראל, בין ה־4 וה־11 בדצמבר השנה". אפילו לא מבטיחים שהוא יחלק אוטוגרפים או יספר בדיחות. רק יהיה במטוס.

הוא שאמרנו: לספרות, כלתעופה, יש תמיד עתיד: באוויר.

Mit Ephraim Kishon nach Israel!
Vom 4.12. bis 11.12.1985 mit ELAL Linienflug von Frankfurt (Köln/München) nach Tel Aviv. Und von dort zu einer 8-tägigen Israel-Rundreise!
Auskunft und Buchung in allen DER-Reisebüros
EL AL אל על
ISRAEL AIRLINES

בחזרה לימים הטובים

מי אמר שאין אשראי בישראל, ושקשה להשיג אותו? לא נכון. דווקא יש. צריך רק לדעת איפוא — ונגד מה. בבנקים? לאו דווקא. שם זה יקר, ואין הרבה מזומנים חוו.

מי שרוצה אשראי, בלי טובות של הבנ־קים, צריך פשוט לצלצל לאותם גורמים אנו־נימיים המסתתרים מאחורי שני הטלפונים שבמודעה. כל מה שצריך לעשות זה לתת ערבויות בנקאיות או כתבי שמירת בטחונות — ולשלם, כמובן, את מחיר השוק — ו־הכל בסדר.

בעבר, כל פעם שהשוק זוהה התמחה יותר מדי, התמוטטו אצלנו חברות ואפילו בנקים. כעת זה כנראה לא יקרה — פשוט מפני שלא נשאר עוד כאלה שיכולים להתמוטט...

נכיונות שיקים
הלוואות נגד כתבי שמירה בטחונות
הלוואות נגד ערבויות בנקאיות

מה יותר טוב מנפט?

אתם מתארים לעצמכם את ג'יי.אר. איל הנפט האגרי ב„דאלאס", מתעניין במסחר פרט לנשים, נפט וכוח? אתם מתארים ל־עצמכם איל נפט שאינו כמו ג'יי.אר.?

ובכן, דווקא יש. הנה, במקומותינו שלנו, מתעניין איל נפט מטכסס לרכוש ספרי קודש וכתבי יד יהודיים עתיקים ושאר חפצי יוד־איקה. את זה, כמובן, אין בטכסס, אז באים אלינו.

תארו לכם איזו סידרת „דאלאס" אותנ־טית אפשר היה לעשות סביב איל נפט ש־כזה, שבמקום לחפש מסביב לעולם עוד כמה חביות נפט, או עוד כמה „שיקצעס", מבלה זמנו בחיפושים בעולם אחרי ספרי קודש יהודיים.

איל נפט מטכסס
מעוניין ברכישת ספרי קודש וכתבי יד יהודיים עתיקים, תשמישי קדושה וחפצים יהודיים עתיקים
03-700938

יופי של רעיון!

חברת קבלנות בנתה שכונת מגורים ב־חולון, ולצורך השכונה היא מחפשת „רכז קהילת מגורים". זה אמור לנהל את חברת התחזוקה של השכונה, ומה שמעניין יותר — ולארגן בה ארגון חברתי, „ארגון אירועים ופעילויות תרבותיות".

דווקא מוצא חן בעינינו מאד. הרעיון חדש נדיר במקומותינו, שגם אחרי הגמר והמכירה, הקבלן אינו צריך להיעלם מן השטח אלא להיפך.

שאלנו אם היתה היענות למודעה. ובכן, זה כבר החלק הלא כל כך משמח: כן, היתה היענות. יותר ממאתיים „אנשים רציניים" — שלא לדבר על אחרים, לא כל כך רצי־ניים. זה כבר לא נוגע ל„נאות דבקר", אבל בהחלט נוגע למצב שוק העבודה בישראל.

דנקנר בניה ופיתוח בע"מ
דרוש/ה
רכז/ת
קהילת מגורים

זאב רפואה — המנכ"ל החדש של רשות החברות הממשלתיות

יש לי חלום: להפוך את כל החברות הממשלתיות לריווחיות

זאב רפואה, שותף ומנכ"ל חברת המחשבים המשגשגת „ניקוב", החליט לפרוש מעסקיו הפרטיים ולתרום מזמנו ומנסיונו לסקטור הציבורי □ עם כניסתו לתפקיד קיבל אומנם וולבו עם נהג, אולם משכורתו אינה עולה על 600 דולר לחודש: „זה לא נורא — אשתמש בחסכונות הפרטיים שלי כדי לשמור על רמת החיים" □ רפואה, ממקורביו של שר האוצר, יצחק מודעי, בודק אפשרות להנפיק מניות של חברות ממשלתיות בבורסה

מאת יעקב בן יוסף

זאב רפואה
„הציעו לי תפקידים רבים"

לזאב רפואה, המנכ"ל החדש של רשות החברות הממשלתיות יש חלום: להפוך את כל החברות הממשלתיות לעסק יעיל וריווחי, ש„דופק כמו שעון" ומספק את מוצריו ו־שרותיו במהירות ובאדיבות, כמו כל עסק פרטי שפרנסתו תלויה בכך.

כשזאב רפואה מדבר על היעילות של העסקים הפרטיים, הוא יודע היטב על מה הוא מדבר. בימים אלה הוא נטל פסק זמן מתפקידו כמנכ"ל ויו"ר מועצת המנהלים של חברת המחשבים המשגשגת „ניקוב", אותה הקים ביחד עם כמה חברים לפני 21 שנים, ועבר לתפקיד הבכיר שהוצע לו בסקטור הציבורי.

„אחרי שמצליחים, ועושים כסף בעסקים פרטיים, מגיע הרגע בו רוצים לעשות גם משהו לטובת המדינה — הוא אומר, ומצביע על עוד כמה עמיתים, העובדים עמו במשרד האוצר, ונקטו בצעד דומה: נציב מס הכנסה, יאיר רבינוביץ, שלקח חופשה ממשרד רואי חשבון מצליח בו היה שותף; מנכ"ל משרד האוצר, ד"ר עמנואל שרון, שוויתר על תפקיד מנכ"ל בחברת מחשבים גדולה; והממונה על הכנסות המדינה, ישראל ברון שעזב משרד עורכי דין מצליח.

מיד עם כניסתו לתפקיד הממלכתי, קיבל אומנם וולבו עם נהג, במקום המכונית האמ־ריקנית שהיתה לו בחברת „ניקוב", אולם הוא יצטרך להסתדר עם משכורת חודשית שתנוע סביב 600 דולר. „זה לא נורא — הוא אומר — אשתמש בחסכונות הפרטיים שלי כדי לש־מור על רמת החיים של המשפחה".

רעיונות ליברליים מהבית

זאב רפואה, יליד 1942, הקים לפני 21 שנה את לשכת השרות למחשבים „ניקוב" ביחד עם 3 שותפים, שהשקיעו... 900 דולר שנועדו לרכישת 3 מכונות ניקוב ישנות. היום החברה היא מן המובילות במשק במתן שרותי מחשב לגופים שונים ועובדת, לדברי רפואה, „כמו שעון".

אביו של זאב היה עובד מדינה וכיהן כמז־כיר בית המשפט השלום בתל־אביב. עכשיו בנו חוזר לסקטור הממשלתי.

לתפקיד מנהל רשות החברות הממשלתיות הגיע בזכות פעילותו במפלגה הליברלית. במפלגה הוא נחשב למקורבו של יצחק מודעי וזה הציע לו את התפקיד. „תאמין לי שבמפ־לגה הציעו לי תפקידים רבים נוספים, אפילו בכירים יותר, אבל החלטתי ללכת על העסק של החברות הממשלתיות שב דאני מאמין" — הוא אומר.

בשעות הערב המאוחרות אפשר למצוא את זאב רפואה במשרדי מחלקת התברואה של עיריית תל־אביב. שם הוא עדיין מכהן כראש המחלקה וחבר הנהלת העירייה — עוד תפקיד אליו נבחר במסגרת הפעילות המפלגתית שלו. „אני פורש בקרוב מניהול המחלקה — הוא אומר — כדי שאוכל להתמסר לתפקיד הממ־שלתי שקיבלתי על עצמי, אבל אשאר חבר הנהלת העירייה".

על החברות הממשלתיות עצמן הוא עדיין לא מוכן לדבר. בשלב זה הוא יושב ולומד את החומר, יחד עם זאת הוא מוכן לדבר, ובהתלהבות רבה, על רעיונות ליברליים כלל־יים אותם הוא הביא מהבית: מכירת חברות ממשלתיות עיסקיות למשקיעים פרטיים; הנפ־קת מניות של חברות ממשלתיות בבורסה; מכירת מניות לעובדי החברות; ייעול וכד'.

ישנם מתנגדים רבים

רשות החברות הממשלתיות שולטת על כ־200 חברות, המעסיקות ביחד כ־70 אלף עובדים. רפואה מאמין שיקבל גיבוי משר האוצר, יצחק מודעי, לביצוע חלק מרעיונותיו הכוללים סגירת חברות מיותרות ומפסידות, פיתוח והרחבת החברות הטובות והיעילות, ומכירת חברות שאין כל הצדקה להפעלתן ב־מסגרת ממשלתית דווקא.

„אני מתכנן מכירה מסודרת של חברות ממשלתיות לידיים פרטיות — רצוי משקיעי חוץ שיזרימו לארץ דולרים. עד היום היו בתחום זה רק דיבורים, משאלות ורצונות".

בין היתר מתכנן רפואה הקמת מרכז מידע מרכזי למשקיעי חוץ שיגלו עניין ברכישת חברות ממשלתיות. במרכז זה יקבל כל משקיע פוטנציאלי תשקיף מפורט על החברה המוצעת למכירה, התנאים והאפשרויות. אם הוא „ידלק" יוחל במו"מ בשיתוף עם גורמים מקצועיים כמו רואי חשבון ועורכי דין פרטיים שרפואה יגייס למטרה זו. „יש רבים אשר מוכנים להתנדב למטרה זו ותתפלא כמה מתנדבים כבר יש לי" — הוא אומר.

רפואה סיכן לשלוף רעיון נוסף אשר נוסה בהצלחה בצרפת ובבריטניה ואולי במדינות נוספות. להנפיק לציבור, בבורסות בארץ וב־חו"ל, מניות של חברות ממשלתיות ולתת לרוכשי המניות הנחה בשרותי החברות הללו כמו למשל שרותי רכבת או טלפונים. „נסיון כזה נעשה בבריטניה למשל והצליח" — אומר רפואה.

דרך נוספת היא הנפקת חברות ממשלתיות לעובדים עצמם, במגמה להגביר את המוטי־בציה שלהם.

רפואה אינו מתכוון להכנס „לתוך העצמאות" של המנהלים בחברות הממשלתיות. עליו רק לקבוע לדעתו מדיניות שכר, השקעות, וכיווני פעילות ולתת למנהלים לפעול בהתאם לכי־שוריהם.

THE ... 65148 CLASS DATE 20

„סולל בונה" – אנטומיה של משבר כלכלי

האוירה ב„סולל בונה" מזכירה במשהו את האוירה שהיתה ב„אתא" לפני סגירתה: הפסדים גדולים; חובות ענק; ירידה תלולה בהיקף העבודה, ללא ירידה מקבילה במספר העובדים; דיבורים על פיטורי ייעול של אלפי עובדים קבועים; והעדר פתרונות מעשיים לחילוץ החברה מקשייה □ ההסתדרות תעשה הכל כדי שמקרה „אתא" לא יחזור דווקא בביתה □ בינתיים הורתה ההסתדרות להקפיא את כל תוכניות הפיטורים ב„סולל בונה"

בית התעשיינים המפואר והפונקציונלי, שהוקם על־ידי „סולל בונה" בסיטי של תל־אביב, מהווה עד היום מקור של גאוה למנהלי ועובדי החברה המדגישים כי הוא נבנה כולו על טהרת ה„כחול־לבן". „היום — אומרים ב„סולל בונה' — אין מי שיזמין אצלנו בניינים כה גדולים ויקרים".

מאת אברהם דישון

לא נעים להסתובב בימים אלה במסדרונות בנין ההנהלה או באתרי הבניה של „סולל בונה". הקונצרן ההסתדרותי הגדול, סמל ה־עבודה העברית החלוצית בענף הבניה, נמצא במשבר. האוירה מזכירה במשהו את זו שהיתה בשנה האחרונה ב„אתא", סמל אחר של ה־עבודה העברית החלוצית — בענף הטכסטיל. מתברר שסמלים חלוציים זה לא משהו שאפשר להתגאות בו, או לשלם אותו במכולת בימים אלה של מיתון.

לראשונה מאז הקמת המדינה, מדברים היום ב„סולל בונה" על פיטורי אלפי עובדים קבו־עים. מי שלא מכיר את ההיסטוריה של „סולל בונה" אולי לא מתרגש מפיטורים אלה. אולם הוותיקים מכירים את ההיסטוריה והם מתרגשים ועוד איך. לגביהם עובד קבוע ב„סולל בונה" זה משהו יציב ובטוח, כמעט כמו חבר „אגד" בימים הטובים ההם. משהו שהמנגנון ההס־תדרותי המשומן היטב לא יתן לפטרו ויהי מה.

„אין מה לעשות" — אומר לי בדאגה רבה מנכ"ל „סולל בונה", שרגא רוטמן הנמנה על עובדי החברה מזה 38 שנה. „היקף העבודה שלנו ירד בעשרות אחוזים, ההפסדים גדלים מיום ליום והחמור מכל: אין לנו הזמנות חד־שות. להערכתי השפל העמוק הקשה בענף הבניה יימשך לפחות עד סוף שנת 1986".

„הגענו לקו האדום"

רוטמן הרואה חזות קשה לענף הבנייה כולו, אינו שש לפטר עובדים. אולם גם הוא יודע ומבין שללא פיטורי העובדים המיותרים גורלה של „סולל בונה" עלול להיות, ובקרוב, כגורלה של „אתא".

בענף הבניה אין חוכמות. זהו ענף המבוסס בעיקרו על ידיים עובדות וכאשר היקף העבו־דות הולך ומצטמצם, הדרך היחידה להציל את החברה היא לפטר עובדים. עד כה ניצלה „סולל בונה" את כל אפשרויות התימרון שהיו לה בתחום הפיטורים, בלי לפגוע בבשרו החי — כלומר בעובדים הקבועים שלה. עובדים זמניים נשלחו הביתה, עובדים מבוגרים יחסית הוצאו לפנסיה מוקדמת, עובדים שביקשו לפ־רוש מרצונם קיבלו פיצויים נדיבים.

כך צומצמה מצבת העובדים של „סולל בונה" בששת החודשים הראשונים של השנה כ־1,374 עובדים, מ־15,422 איש בסוף 1984, ל־14,048 עובדים בסוף יוני. זאת לאחר ששנה קודם לכן ירדה מצבת העובדים ב־1,448 עוב־דים, ושנתיים קודם לכן עזבו את הקונצרן 1,087 עובדים.

„עכשיו — אומרים ב„סולל בונה" — הגענו אל הקו האדום ומוכרחים לפגוע גם בעובדים קבועים".

„היום — אומר שרגא רוטמן — יש לנו עדיין תעסוקה על בסיס הזמנות של 5־1984. כשעבודות אלה יסתיימו נעמוד בפני שוקת שבורה. שכן היום אין לנו הזמנות חדשות. הסקטור הציבורי הקפיא את כל עבודות הפי־תוח שלו, התעשיינים לא בונים מפעלים חד־שים, שוק הדירות מצוי בשפל עמוק, והחמור אולי מכל — מפסיקים לנו הזמנות באמצע העבודה בגלל קשיי מימון של נותני ה־עבודות".

„כך לדוגמא זכינו במכרז של בנק לאומי לבניית מגדל משרדים בן 14 קומות ברחוב לילינבלום בתל־אביב. חפרנו יסודות, בנינו מרתפים וכשהגענו לפני הקרקע נתבקשנו להפסיק את הבניה".

42 אחוז תנאים סוציאליים

ב„סולל בונה" מודעים לעובדה שבהיותם חלק מחברת העובדים של ההסתדרות, אין הם יכולים לפטר ולקבל עובדים חדשים בקלות, כמו כל קבלן פרטי המיתמרן איתם על השוק. „אנחנו מעסיקים עובדים קבועים ומשלמים עבורם 42 אחוז תנאים סוציאליים. לנו אין עובדי שטחים בלתי מאורגנים שמחירם זול. זו נקודה נוספת המוסיפה לרעתנו בשוק ומצ־מצמת וכושר התחרות שלנו ניפגע".

ראשי „סולל בונה" אינם מסתירים את העובדה כי בעבר, הם הצליחו לכסות על ה־הפסדים שהיו להם בתקופות של מיתון בעזרת הרווחים הגבוהים שהיו להם מביצוע עבודות בחו"ל. חברת הבת, „סולל בונה — עבודות חוץ", רכשה לה שם טוב בארצות אפריקה ודרום אמריקה, הזרימה לקופת „סולל בונה" רווחים של עשרות מיליוני דולרים.

אולם בשנתיים האחרונות גם „קרן שפע" זו נסתמה, המצב הכלכלי בעולם השלישי וארצ־ מויות מתפתחות רבות נקלעו לקשיים ו„סולל בונה — עבודות חוץ" הפסידה לקוחות ולעי־תים גם כספים רבים שלא שולמו לה.

התוצאה: „סולל בונה" הפסידה בשנה ש־עברה הפסד מתואם של כ־6 מיליון דולר, ובמחצית הראשונה של שנה זו עוד 12.5 מיליון דולר.

לא רוצים „אתא" שניה

„סולל בונה" מהווה, כפי שכבר אמרנו, סמל של ההסתדרות. אם הקונצרן הזה יפול תאבד ההסתדרות את אמינותה בציבור והסמל של עבודה עברית יאבד את ערכו. לכן שם, בקומה החמישית, ברחוב ארלוזורוב בתל־אביב מגלים דאגה רבה למצב.

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, ומזכיר חברת העובדים ויו"ר „סולל בונה", דני רו־זוליו, עוקבים בדאגה רבה אחר המתרחש בקונצרן, שנקלע לאחת מהתקופות הקשות שלו. להסתדרות הספיק המקרה של „אתא" ויש לה תכנית שהיא תעשה הכל שמקרה כזה לא יחזור דווקא בביתה שלה.

ב„סולל בונה" מקווים לזכות במיכרז להק־מת נמל הפחם באשדוד, בהיקף של כ־90 מיליון דולר בתקופה של 3 שנים — פרוייקט מסוג זה עשוי לשפר במקצת את המצב, אם אכן תזכה בו „סולל בונה", בכל מקרה לא יהיה בכך משום פיתרון למאות העובדים הק־בועים אשר מועסקים באזור הדרום והנגב או באזור הצפון כולל אצבע הגליל — שם אין תעסוקה. רוטמן אינו מאשים איש במצב הקשה. גם הוא יודע כי המשק הגיע אל קצה גבול היכולת וקיים בו עודף של דירות ל־מגורים — אך כאשר תתחדש הצמיחה במשק בטווח של 3־5 שנים ספק אם יימצא גוף כמו „סולל בונה", אשר יוכל להרים את ה־פרוייקטים שיהיה אז צורך לבנות.

מקצצים בהנהלה ובהוצאות הרכב

אחד הצעדים הראשונים בהם נקט מנכ"ל „סולל בונה", כדי להמחיש לעובדים את חומרת המצב, היה קיצוץ בשכר ובתנאי השירות של הדרג הני־הולי.

מרבית המנהלים בקונצרן נאלצו לוותר על שכר של יום אחד בשבוע ולהסתפק במשכורת של 5 ימי עבודה בשבוע — למרות שהם ממשיכים לע־בוד 6 ימים בשבוע. במקביל צומצם גם שבוע העבודה של עובדי הבנק ל־5 ימים ושכרם הוקטן בהתאם.

[illegible] „סולל בונה" [illegible]

קיצוצים אלה [illegible] אולי שוליים [illegible] „אין ברירה אלא [illegible]".

„כדי להמחיש [illegible] רוטמן [illegible]

אסור להזכיר את המילה „פיטורים"

ב„סולל בונה", אחת החברות ההס־תדרותיות הגדולות והמפוארות בארץ, אסור להזכיר את המילה „פיטורים".

במשך שעה ארוכה ישבתי ושוחח־תי עם מנכ"ל „סולל בונה", שרגא רוטמן, על מצבה הקשה של החברה ועל הפיטורים הגדולים הצפויים בק־רוב. אולם למרות שדיברנו על הפיטו־רים, הקפיד רוטמן בעקשנות רבה, ש־לא להזכיר את השם המפורש „פיטו־רים".

הוא השתמש במילים כמו „צימצו־מים", „פרישה מרצון", „ייעול המע־רכת", „התאמת כוח האדם לצרכים" ועוד מילים יפות אחרות — רק לא „פיטורים".

מבחינת נתוני כוח האדם של „סולל בונה", ב־5 השנים האחרונות, הסתבר לי כי אפשר לפטר עובדים בכמויות גדולות גם בלי להשתמש ב־מילה „פיטורים".

להלן רשימת המועסקים ב„סולל בונה" מאז שנת 1981 (כולל עובדים זמניים וקבלני משנה):

1981	18,081 עובדים
1982	17,957
1983	16,870
1984	15,422
1985	14,048

בהנהלת „סולל בונה" יודעים ש[illegible] הקטנת מצבת כוח האדם ב־4,000 עובדים אינה מספיקה ועד סוף השנה יאלצו לפטר, לצמצם או „לייעל" 1,000—2,000 עובדים נוספים. חברת העובדים „אילצה" אומנם את „סולל בונה" להקפיא את הפיטורים המתוכננים. אולם ספק אם ניתן יהיה להמשיך בהקפאה זמן ממושך.

הפסדים של 12,5 מיליון דולר בחצי שנה

המשבר הפוקד את „סולל בונה" הוא אחד החמורים ביותר שידעה החברה מאז הקמתה. ההפסד המתואם של „סולל בונה", במחצית הראשונה של 1985 מסתכם ב־12.5 מיליון דולר, לעומת הפסד של 6 מיליון דולר בכל שנת 1984.

בחברה מתנחמים אולי בכך שחברת „רסקו" ההסתדרותית סיימה את השנה האחרונה בהפסד מתואם של כ־8 מיליון דולר, וחברת „דורקר" חברת הבת של „סולל בונה" הפסידה כ־16 מיליון דולר.

ההפסדים נובעים מההוצאות הגבוהות של החברה, בעיקר על כוח אדם, שלא צומצם במקביל לצימצום בהיקף העבודה. גם הריבית הגבוהה על האשראי שהחברה נאלצת לקחת ללקוחותיה תורמת להפסדים.

התחייבויות החברה מגיעות היום ל־260 מיליון דולר, לעומת כ־220 מיליון דולר בסוף שנת 1984.

מהפכת המחשבים הגיעה לקווי הייצור של מפעלי התעשיה

מערכות התכנון והייצור באמצעות המחשב (תיב"מ) והרובוטים התעשייתיים הפכו ל„להיט" של שוק המחשבים העולמי ☐ היקף המכירות גדל מ־1.5 מיליארד דולר ב־1983, ל־4 מיליארד השנה, ויגיעו לפי התחזיות ל־6.1 מיליארד דולר בשנת 1988

מאת דודי גולדמן

ענף המחשבים, שהחל מתפתח בשנות ה־50 וה־60, בעיקר כאמצעי לעיבוד מהיר של נתונים וניתוחם, קיבל במחצית השניה של שנות ה־70 תנופה רבה עם פיתוחם של המחשבים העיסקיים והאישיים הקטנים. מחשבים קטנים וזולים אלה איפשרו את הכנסת טכנולוגית המחשבים כמעט לכל מפעל, משרד או בית עסק הנעזרים בו לצורך עריכת חישובי הנהלת החשבונות, ניהול מחסן ומלאי, מעקב כספי, ניתוחים סטטיסטיים, ניהול כוח אדם, קבלת החלטות וניהול המשרד.

רק בשלבים מאוחרים יותר, בתחילת שנות ה־70, הוחלט לנסות להעזר במחשבים גם בתחום הייצור התעשייתי. הראשונים שהכניסו את המחשב לקווי הייצור שלהם היו המהנדסים של תעשיית המטוסים בארה"ב, שביקשו להשתלט על התהליך המסובך של תכנון המטוס ושילוב מאות אלפי החלקים שלו למערכת אחת.

שיתוף הפעולה בין אנשי המחשבים לבין אנשי תעשיית המטוסים, הצליח מעל המשוער והוליד מה שמכונה היום בשם „טכנולוגיית התיב"מ" (תכנון ייצור בעזרת מחשב).

רובוטים תעשייתיים

מה שהתחיל בשנות ה־70 כתוכנית מחשב וכאמצעי עזר לפיתוח מחשבים, הופך בהדרגה למהפכה של ממש בכל הנדסת הייצור ולשוק ה„לוהט" והמואץ ביותר בתעשיית המחשבים.

בעוד שבשנת 1983 נמכרו בעולם כולו ציוד מחשבים ותוכנות תיב"מ בסכום כולל של כ־1.5 מיליארד דולר, הרי שהשנה יגיעו מכירות התיב"מ לכ־4 מיליארד דולר ועד שנת 1988 יגיעו המכירות ל־6.1 מיליארד דולר. קצב הגידול השנתי של תעשיה זו מוערך בכ־45 אחוז לשנה — קצב גידול שאין לו תקדים בתחומים אחרים. מומחים בענף מעריכים כי השלב הבא בהתפתחות הטכנולוגית, יביא לשילובן של מערכות התיב"מ ברובוטים תעשייתיים, זאת מקומם של הפועלים המאיישים כיום בהמוניהם את קווי הייצור יתפסו רובוטים שיופעלו באמצעות מערכות מחשבים משולבות, החל משלב התכנון והשרטוט הראשוניים דרך תהליכי הייצור ועד לשלבי הבקרה והמעקב אחר המכירות וגביית הכספים.

30 אלף דולר לעמדה

הכיוון הבולט ביותר כיום בתחום התיב"מ הוא ההתרחקות ממערכות גדולות ומורכבות והליכה לכיוון של תחנות עבודה עצמאיות המבוססות על מיקרו־מחשבים. כל תחנת עבודה כזו מסוגלת לבצע „דו שיח" בין המפעיל לבין המערכת כך שניתן לתכנן באמצעותה את המוצרים, לבצע את השרטוטים הדרושים על גבי מסך גרפי, להריץ את קווי הייצור הרצה נסיונית, לחזור ולתקן את התכנון והשרטוטים ולהפעיל את קווי הייצור.

תחום התיב"מ בישראל הוא עדיין מפגר במקצת ורק בתעשיות הגדולות ניתן למצוא מערכות שלמות המיישמות טכנולוגיה זו הלכה למעשה.

שניים אוחזים בצ'ארלי צ'אפלין

חברת המחשבים יבמ, אימצה לעצמה את דמותו של צ'ארלי צ'אפלין, כסמל מסחרי המלווה את מסע הפרסומת למחשב האישי הפופולרי שלה, יבמ־PC. רעיון זה לא מצא חן כנראה בעיני החברה המיתחרה „אפל", שהחליטה לפרסם מודעות נגדיות המלגלגות על הסמל המסחרי שנבחר ע"י יבמ. במודעות אלה (בתמונה), מופיעה דמות צ'אפלינית נלעגת, שהכיתוב מעליה אומר בתרגום לעברית: „אם חשבת שהתוכנות העיסקיות עבור חברות קטנות נעשו רק ביבמ, אז חשוב על כך פעם נוספת...".
יש לציין כי חברת יבמ לא היתה מרשה לעצמה לפרסם מודעה כזו, שכן היא מקפידה לשמור על יחסים קורקטיים עם כל החברות בענף ואוסרת על עובדיה להשמיץ או לזלזל בחברה אחרת.

גם חברי הכנסת לומדים מחשבים

המחשב, החודר באחרונה לכל תחומי החיים, מעורר גם את סקרנותם של חברי הכנסת אשר התפנו בשבוע שעבר מכל עיסוקיהם ובאו לבית „עורק — רשת זהב" כדי ללמוד כיצד ניתן להפעיל מערכת של דואר אלקטרוני, כיצד ניתן להעזר במאגרי מידע בינלאומיים בעבודת החקיקה השוטפת וכיצד ניתן לספק מידע שוטף לעבודה היומיומית של בית המחוקקים. בתמונה, משמאל לימין: חברי הכנסת יאיר צבן, יצחק ארצי, יהושע מצא, עוזי לנדאו, גרשון שפט ויגאל כהן (יושב). לידם בחליפה הכהה נציג „עורק רשת זהב" — יוסף ז'רזובסקי.

כנס ותערוכה לתיב"מ ורובוטיקה

הכנס השביעי של האיגוד הישראלי לתיכנון ולייצור בעזרת מחשב (איתי"ם") והתערוכה השנתית לתיב"מ ורובוטיקה, ייערכו בימים שלישי—חמישי 19—21 בנובמבר בגני התערוכה בתל אביב.

בתערוכה יוצגו רובוטים ומערכות רובוטיקה חדישות להפעלת קווי הייצור בתעשיה מכל רחבי העולם וכן מתוצרת של מפעלים ישראליים. כן יוצגו ציוד חדיש ותחנות עבודה לתכנון הייצור בעזרת מחשב.

יו"ר הכנס הוא פרופ' רולאנד וייל מהטכניון והוא נערך בשיתוף עם הסניף הישראלי העולמי לרובוטיקה והנדסת ייצור.

קטלוג למוצרי תוכנה ישראליים

קטלוג מקצועי בשפה האנגלית למוצרי תוכנה ישראליים עומד לצאת לאור על ידי ארגון בתי התוכנה בהתאחדות התעשיינים בינואר 1986.

בקטלוג ישתתפו כ־70 בתי תוכנה שיציגו כ־100 מוצרים שונים בתחומים הבאים: פיננסים, חקלאות, בנקאות, ביטוח, פיקוח יצור, מלאי, ניהול יצור, משאבי אנוש, רפואה, מקצועות חופשיים, והדרכה.

הקטלוג, שהינו ראשון מסוגו בארץ, יופץ ב־3000 עותקים

סיוע ממשלתי ליצוא תוכנה

בתי התוכנה בארץ יוכלו להעזר לראשונה בכספי הקרן למימון משלוחי יצוא, כמו כל יצואן אחר. זאת בעקבות החלטת משרד התעשיה והמסחר לעודד את יצוא התוכנה מישראל.

הסיוע יינתן רק למי שיוכל להציג הסכם חוזי ליצוא התוכנה, הכולל הגדרה מפורשת של תנאי המכירה והתשלום.

עיתונאי המחשבים — זכו בפרס

במשחק עסקים ממוחשב, שנערך לא מכבר בכאן שבצרפת, בהשתתפות עיתונאי מחשבים מכל מדינות אירופה, זכה הצוות הישראלי במקום הראשון.

הצוות הישראלי שכלל את דודי גולדמן („ידיעות אחרונות" ו„אנשים ומחשבים"), דן זרמי („כססים") ויצחק קורן (דובר חברת „דיגיטל" בישראל) הגיע במהלך המשחק לרווחים הגדולים ביותר, בעוד שמרבית הצוותים האחרים הגיעו להפסדים.

המשחק נערך במסגרת תערוכת „דקוויל" של חברת „דיגיטל".

עוזי נתנאל יהיה האיש מספר 2 בהתאחדות התעשיינים

איש העסקים, עוזי נתנאל, עומד להתמנות בשבוע הבא לתפקיד יו"ר הוועד הפועל של התאחדות התעשיינים, במקומו של דב לאוטמן, המועמד להחליף תוך מספר חודשים את אלי הורביץ בתפקיד נשיא התעשיינים.

עוזי נתנאל

עוזי נתנאל, מבעלי מפעל „משאבות סלע" וחברת התקליטים „הד ארצי", ושותף בחברת ההשקעות „אוגדה", כיהן עד כה כיו"ר וועדת העבודה של התאחדות התעשיינים. במסגרת תפקיד זה ייצג את המעסיקים במו"מ עם הממשלה וההסתדרות על חתימת הסכמי העבודה והסכמי תוספת היוקר.

לאחר חתימת הסכם השלום בין ישראל למצרים, נטל עוזי נתנאל חופשה מכל עסקיו הפרטיים ושימש במשך שנה כציר הכלכלי הראשון של ישראל בקהיר.

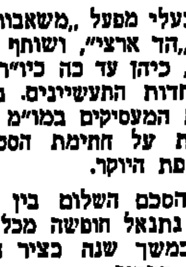

דב לאוטמן

עם מינויו של עוזי נתנאל לתפקיד מספר 2 בהיראר כיה של התאחדות התעשיינים, צפויים בהתאחדות שורה של מינויים נוספים:

דב לאוטמן, מנהל קבוצת מפעלי „דלתא טכסטיל", שכיהן עד כה כיו"ר הוועד הפועל של התאחדות התעשיינים, יעבור זמנית לתפקיד סגן ומ"מ הנשיא — תפקיד שנחתר במיוחד עבורו, עד לפרישתו של אלי הורביץ תוך חצי שנה עד שנה מתפקיד הנשיא.

חיים קמיניץ

חיים קמיניץ, ממנהלי תשלובת מפעלי „ארגמן", ימונה לתפקיד יו"ר וועדת העבודה, במקומו של עוזי נתנאל. קמיניץ, שמילא כבר בעבר תפקיד זה, נחשב למומחה בתחום יחסי העבודה, שכן בעבר הרחוק הוא הועסק כ... עובד בכיר במחלקה לאיגוד מקצועי של ההסתדרות.

■

עשרות מפעלים קטנים מוצעים למכירה

האטה הכלכלית המורגשת באחרונה במשק, פוגעת בעיקר במפעלים קטנים ובינוניים, שאינם מסוגלים לשאת את היריבות הגבוהה הנהוגה כיום במשק ולממן את המלאי הגדול שברשותם.

עודד וינקלר

כדי לנסות ולהיחלץ מהמצב הקשה, מציעים בעלי המפעלים הקטנים את מפעליהם למכירה, לגופים גדולים יותר, כמו „כלל", „כור", או התעשיה הקיבוצית. גופים אלה מוצפים באחרונה בעשרות הצעות לרכישת מפעלים ב„מחירי מציאה", אולם הם חוששים מכניסה להשקעות חדשות דוקא בתקופה זו, וכרבית ההצעות נידחות על הסף.

עודד וינקלר, מרכז איגוד התעשיה הקיבוצית, טוען כי מרבית המפעלים שהוצעו למכירה לתעשיה הקיבוצית משווקים את מוצריהם בשוק המקומי, בעוד שהקיבוצים מוכנים כיום להשקיע רק בתעשיות המיועדות לייצוא.

בשלב זה נבדקות במרכז המחקר והפיתוח של התעשיה הקיבוצית רק שלוש הצעות השקעה חדשות. במידה והצעות אלה ימצאו מתאימות וכדאיות מבחינה כלכלית יינתן לקיבוצים אור ירוק לביצוע ההשקעות.

פועלי הטכסטיל סובלים מעודף משקל מופרז

משרד העבודה ערך באחרונה סקר על מצב בריאותם של העובדים במפעל טכסטיל בדרום הארץ, במסגרתו נבדקו 430 גברים ו־118 נשים, מרביתם פועלים במחלקות הייצור.

תוצאות המחקר היו מפתיעות: למרות הגיל הצעיר יחסית של העובדים (36.4 אצל הגברים ו־32.7 אצל הנשים), סבלו 26.7 אחוזים מהגברים ו־35.7 אחוזים מהנשים ממשקל־יתר. מבין הגברים האלה 8.8 אחוזים סבלו ממה שהוגדר „משקל יתר מופרז", ומבין הנשים 14.4 אחוזים.

ואם לא די בכל אלה, הרי שאצל נשים נמצא לחץ דם גבולי וורת.

בעיקבות ממצאים חמורים אלה הומלץ בפני הנהלת המפעל לבדוק את הרכב המזון המוגש לעובדים ולהימנע ממתן שומנים מיותרים, כן הומלץ על הכנת תוכנית של חינוך העובדים לבריאות, תזונה נכונה, הימנעות מעישון וכד'.

החוקרים שערכו את הסקר טוענים כי תוכנית כזאת עשויה להקטין את ההעדרויות, להגביר את הפריון, ומעל לכל לחסוך סבל והוצאות טיפול רפואי.

■

מה שטוב לבורסה האמריקנית — לא טוב לנו

המלצות וועדת נבאי, לרפורמה מקיפה בשוק ניירות הערך ולהחמרת העונשים על כל מי שמנסה להשפיע בצורה מלאכותית על שערי המניות בבורסה — עוררו תגובות נוקבות במחלקות לניירות ערך בבנקים ובקרב הסוחרים בבורסה, החוששים מפגיעה במעמדם ומהצרת צעדיהם.

פרופ' יוסף גרוס, הנחשב לאחד המומחים הגדולים בארץ בנושא שוק ההון, יצא אף הוא בימים אלה נגד המלצות הוועדה. לדבריו המלצות אלה מועתקות ברובן מחוק ההון האמריקני, ומה שטוב לאמריקנים, אינו מתאים בהכרח לתנאי הארץ.

לדברי פרופ' גרוס, המלצות הוועדה הן קיצוניות בחומרתן ואינן מתאימות לשוק הישראלי. לפי המלצות הוועדה, כל נסיון להשפעה על

פרופ' יוסף גרוס

שערי המניות בבורסה ייחשב לעבירה, אלא אם כן יוכח ההיפך. הוועדה קובעת 5 מצבים הנחשבים כנסיון השפעה על שערי המניות. די אם אחד ממצבים אלה מתקיים, כדי להעמיד לדין את המעורבים, אלא אם כן יש להם הסבר משכנע לפעולותיהם.

כמצבים אלה כוללים מתן פקודות קניה או מכירה גדולות שאין סיכוי סביר לבצען; שינוי הוראות הקניה או המכירה תוך כדי המסחר; ביצוע פעולת קניה או מכירה גדולה, וכן קצר לאחר ביצוע פעולה הפוכה וכד'.

■

תחושת הגאווה של עובדי „אלביט"

נשיא חברת „אלביט", עמנואל גיל, שזכה לקבל לפני מספר ימים, מידי נשיא המדינה, את „פרס התעשיה" לשנת 1985, נקט בצעד בלתי שיגרתי ביחסי העבודה בארץ כאשר שלח איגרת אישית לכל אחד מעובדי החברה ובה ציין כי הפרס מגיע לעובדים ולא רק להנהלה.

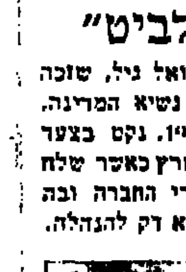

עמנואל גיל

„אנחנו בינינו לבין עצמנו יודעים את האמת טוב יותר — כותב גיל באיגרת שנשלחה לעובדים — הפרס מגיע לכל אחד ואחד מעובדי „אלביט", אשר נתברכו בתכונות החיוניות להצלחה בתעשיה כשלנו: איכפתיות, מסירות, מקצועיות, יצירתיות, רוח צוות ורצון עז להגיע למטרה ולהצליח".

„הפרס אמור לחזק בכל אחד ואחד מאיתנו את תחושת הגאווה בה אני עושים את המוטל עלינו יום יום. לאור ההוקרה וההערכה בהן זכינו בהזדמנות זו, אני בטוח, שנמשיך להיות מפעל גאה המצטיין באיכות עובדיו ומוצריו".

עם יד על הלב, כמה מנהלים בארץ היו מסוגלים לכתוב מכתב כל כך נדיב ואישי לעובדיהם, לאחר שהם זכו בפרס כלשהו?

■

מוזיאון היהלומים ייפתח לקהל הרחב

מי שירצה לראות מקרוב יהלומים של ממש מכל הגדלים והסוגים, דגם תלת מימדי של מכרה יהלומים, כלי ליטוש ותיתוך יהלומים, ושיטות עבודה מתקדמות, מוזמן לבקר במוזיאון היהלומים, שייפתח במקור כשמונה חודשים ביוני 1986.

המוזיאון, שישתרע על פני שטח של 520 מ"ר בבנין בורסת היהלומים ברמת גן, ייקרא על שמו של הארי אופנהיימר, שכיהן ב־25 השנים האחרונות כנשיא סינדיקט היהלומים בלונדון.

הארי אופנהיימר

אופנהיימר סירב עד היום בתוקף רב לתת את שמו לארועים או למפעלים הקשורים בענף היהלומים, ורק בלחצו של ידידו, משה שניצר, נשיא בורסת היהלומים הישראלית, הסכים שהמוזיאון ייקרא על שמו.

המוזיאון יהיה פתוח לקהל הרחב ולתיירים הרבים מכל העולם הבאים לבקר בבורסת היהלומים ברמת גן.

מנכ"ל ל„שטיחי כרמל"

יעקב גינזבורג (37), נמונה לתפקיד מנכ"ל מפעל „שטיחי כרמל" בקיסריה. עד למינויו לתפקיד המנכ"ל, שימש גינזבורג בתפקיד חשב המפעל בקיסריה ובאחרונה כחשב של חטיבת שטיחי כרמל כולה.

יעקב גינזבורג

גינזבורג, בוגר ראיית חשבון וכלכלה באוניברסיטת תל־אביב. הצטרף לתשלובת השטיחים לאחר שעסק עם סיום לימודיו בפרקטיקה פרטית בראיית חשבון.

* * *

שרותי חדשות לטלוויזיה

גבי רוזנברג (32) נמונה לתפקיד מנכ"ל משותף של „אולפני הבירה" בירושלים. רוזנברג שלמד כלכלה ולימודי עבודה באוניברסיטאות ירושלים ותל־אביב, הצטרף לפני 6 שנים ל„אולפני הבירה" לאחר שעבד כמנהל עסקים בחברת „דן אנד ברדסטריט".

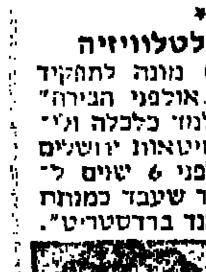

גבי רוזנברג

„אולפני הבירה" מספקים שרותי חדשות לרשתות הטלוויזיה הזרות ויש להם אולפנים בתל אביב ובירושלים. מחזור העסקים מגיע ל־3 מיליון דולר בשנה, מזה 85% יצוא. כיו"ר החברה מכהן בעליה, ליאון תמן.

* * *

ריאורגון בחברת „צים"

מנחם (מנטה) עצמון, מנכ"ל „ה־חברה לישראל" שבשליטת קבוצת אייזנברג, עומד להתמנות בימים הקרובים לתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של חברת „צים", במקומו של חיים שטסל, שהתפטר בגלל חילוקי דעות.

חיים שטסל

עצמון מתכוון לבצע ריאורגון בחברת „צים", שצברה בשנים האחרונות חובות כבדים, ולנסות להפכה לחברת תפעול בלבד. במסגרת זו יוצעו למכירה חלק מאוניות „צים".

* * *

דוצים עוד קואופרטיבים

מרדכי וייסבורד, הכלכלן של „חברת העובדים", מונה לעמוד בראש וועדה מיוחדת לקידום נושא הקואופרציה.

מרדכי וייסבורד

הוועדה הוקמה בעקבות החלטות ההסתדרות לעודד הקמתם של קואופרטיבים חדשים בכל תחומי התעשיה והשרותים. וייסבורד מגבש עתה כלים להקמתם של קואופרטיבים חדשים.

הליש"ט בעליה; הדולר בירידה

מטייח שבועי

— מאת משה סלע —

הירידה בשער הדולר האמריקני התחזקה במהלך השבוע שעבר, לאחר שיפאן ומערב גרמניה נקטו בטקטיקה חדשה והעלו את שערי הריבית על פקדונות ביאנים וב־מארקים, כדי למשוך אליהן משקיעים חדשים.

הליש"ט הבריטית המשיכה להתחזק גם בשבוע שעבר, בעקבות פרסום נתונים על התאוששות נוספת בכלכלת בריטניה וזרימת כספים מכל העולם לבורסת המניות של לונדון. בסוף השבוע שעבר טיפס שער הליש"ט עד 1.444 דולר לליש"ט אחת, ומשקיפים מעריכים כי בקרוב יגיע השער ל־1.5 דולר לליש"ט.

יש לציין כי שער הריבית על הפקדות בליש"ט הוא מהגבוהים במערב, ומגיע עד לכדי 11.5 אחוזים לשנה. זאת בשעה שהאינפלציה השנתית בבריטניה מגיעה כיום ל־4.5 אחוזים. ריבית זו, השווה ל־7 אחוזים ריאלית בשנה גבוהה מהריבית הריאלית הנהוגה ביפאן (כ־5 אחוזים), במערב גרמניה (כ־3 אחוזים), או בארה"ב (כ־3 אחוזים).

להלן שערי הסגירה של הדולר, ביום ששי האחרון בניו־יורק (בסוגריים השערים ביום ששי הקודם), 2.594 מארקים גרמניים (2.648); 2.128 פרנקים שווייצריים (2.17); 7.91 פרנקים צרפתיים (8.066); 2.9225 גולדן הולנדיים (2.987); הליש"ט נסחרה תמורת 1.444 דולר (1.422).

בבורסות העולם

עליות תלולות בכל הבורסות הגדולות

הגאות בבורסות של מרבית מדינות המערב נמשכה גם בשבוע שעבר, למרות עליית שערי הריבית שהיתה צריכה לצנן את התלהבותם של המשקיעים.

מדד הדאו־ג'ונס עלה בניו־יורק לשיא של 1,390.25 נקודות עלייה של 6 אחוזים בחודש אחד. הביקוש למניות בניו־יורק נבע מהציפיות על ירידה צפויה בשערי הריבית, ומהתוצאות העיסקיות הטובות של חברת „קרייזלר" שגררו את כל השוק כלפי מעלה.

גם בלונדון שיאים חדשים. מדד מניות התעשיה הגיע ל־1,070.6 נקודות והמדד הכללי הגיע ל־1,379 נקודות. העליות נבעו מפירסום רווחי השיא של „מרקס אנד ספנסר" ומהביקושים הגדולים למניות של משקיעים מחו"ל.

בפרנקפורט עלה מדד הקומרץ בנק לשיא של 1770 נקודות, תוך ביקושים למניות חברות הציוד הכבד, וביקוש גדול למניות „דויטשה בנק" שהגיעו לשיא של 718.8 מארקים.

בשוקי הסחורות

מחירי הקפה עלו ב־27 אחוזים

ה„להיט" החדש בשוק הסחורות הוא הקפה, שמחיריו הגיעו בחודש האחרון ב־27.0 אחוזים, מ־1660 לישי"ט לטונה ל־[illegible] לישי"ט לטונה, זאת בעקבות הבצורת הגדולה שפקדה את אזורי גידול הקפה הנרחבים בברזיל.

מעריכים כי הבצורת פגעה בכ־30 אחוז מיבולי הקפה של ברזיל, כתוצאה מכך עלו מחירי הקפה בניו־יורק ל־168 סנטים הליברה ואילו בלונדון הגיעו המחירים עד 1,995 לישי"ט לטונה.

גם מחירי הסוכר עלו בשבוע שעבר ב־10.8 אחוזים ל־130 דולר לטונה, עקב ביקושים גדולים. מחיר הקקאו ירד לעומת זאת ל־1701.5 לישי"ט עקב יבולים גבוהים בחוף השנהב, גאנה וניגריה.

מחיר הזהב ירד ל־324.75 דולר לאונקיה ואילו מחיר הפלטינה ירד מ־336 דולר לאונקיה, ל־322.5 דולר לאונקיה.

מנסים להכות את הדולר בעזרת שערי הריבית

הבנקים המרכזיים של יפאן, מערב גרמניה, שווייץ והולנד — העלו את שערי הריבית שלהם ב־25 אחוז, כדי לנסות ולהתחרות בריבית על הדולר

— מאת ח. בר־חי —

הבנקים המרכזיים של מדינות המערב, החלו לנקוט בשבוע שעבר בטקטיקה חדשה כדי לנסות ולהוריד את שער הדולר, לאחר שהנסיונות להביא לירידתו באמצעות מכירת דולרים לא עלו כל כך יפה. הטקטיקה החדשה התבטאה בהעלאת שער הריבית ביפאן, בגרמניה בשוויץ ובהולנד, בנסיון לשכנע את המשקיעים לנטוש את הדולר ולעבור להשקעות ביאנים יפאניים, במארקים גרמניים, בפרנקים שווייצריים או בגילדנים הולנדיים.

בשבועות האחרונים מכרו הבנקים המרכזיים, של יפאן גרמניה וארה"ב כ־25 מיליארד דולר, אולם כמות אדירה זו נרכשה מיד על־ידי משקיעים מכל העולם שהעדיפו את הריבית הגבוהה המשולמת לבעלי פיקדונות בארה"ב, על זו שבשאר מדינות המערב.

השירטוט למעלה משמאל, מציג את הפערים בין הריבית על השקעות בדולרים לבין הריבית על השקעות ביאנים יפאניים. שירטוט זה מבהיר היטב מדוע המשקיעים בכל העולם העדיפו את הדולר על היאן. הריבית הבינבנקאית (הליבור) על פקדונות דולריים בלונדון הגיעה ביוני 1984 ל־12.675 אחוזים לשנה, בעוד שעל הפקדות דומות ביאנים יפאניים (יורו־יאן) ניתן היה לקבל 6.5 אחוזים בלבד לשנה. פערים דומים היו גם ביחס לריבית על הפקדות במארקים גרמניים, בפרנקים שווייצריים ובגולדן ההולנדי.

במצב זה לא ניתן היה להמשיך ולגרום לירידה בשער הדולר. שכן המשקיעים העדיפו את הדולר עם התשואה הגבוהה על פני כל מטבע אחר. פניות לארה"ב, להוריד את שערי הריבית נידחו. שכן צעד מעין זה היה פוגע במדיניות המוניטרית שלה, וגורם לחידוש הלחצים האינפלציוניים.

ביום ששי, לפני כשבוע וחצי, החליטו היפאנים כי הם אינם מוכנים להמשיך ולמכור כל כך הרבה דולרים — ללא תוצאות, ובמקביל להמשיך ולעמוד בפני הלחץ האמריקני להילחם נגד הירידה המחודשת בשער היאן. ואז, בבת אחת, הם העלו את הריבית על היאן היפאני ב־31 אחוז, תוך התעלמות מההשלכות השליליות שיהיו לכך על הצמיחה.

הבנקים המרכזיים של מערב גרמניה, שוויץ והולנד הלכו בעיקבות יפאן. הריבית החצי שנתית על המארק עלתה כמעט ב־25 אחוז ל־5.25 אחוזים וכך גם עלתה הריבית על הפרנק השווייצרי ועל הגולדן ההולנדי.

הבנקים המרכזיים של מערב גרמניה, שוויץ והולנד הלכו בעיקבות יפאן. הריבית החצי שנתית על המארק עלתה כמעט ב־25 אחוז ל־5.25 אחוזים וכך גם עלתה הריבית על הפרנק השווייצרי ועל הגולדן ההולנדי.

תגובת ארה"ב היתה מפתיעה: במקום להוריד את הריבית על הדולר, ולסייע בכך מהכיוון הנגדי, עלו שערי הריבית בארה"ב בכחצי אחוז. זאת עקב הגידול הבלתי צפוי באמצעי התשלום והחשש מהתחדשות הלחצים האינפלציוניים. שערי הריבית על הקרנות הפדרליים עלו מ־7.75 ל־8.5 אחוזים וריבית הליבור (הבינבנקאית) לחצי שנה עלתה מ־7.75 ל־8.1875 אחוז — בחישוב שנתי.

בשלב זה לא ברור אם תיכנע ארה"ב ללחצים של יפאן ושל המדינות האירופיות ותוריד במקצת את שערי הריבית, או שתישאר צמודה למדיניות הבדלנית שלה. כך או כך, כנראה שעדיין לא נאמרה המילה האחרונה במאבק על שער הדולר.

ירידה במכירות של ספרים עם כריכה רכה

שוק הספרים בארה"ב עובר מעין „מיני־מהפך". קניות הספרים בכריכה רכה, ה„להיט" של שוק הספרים האמריקני, מצויות בירידה, בעיקר כנראה בשל תגובות הקונים להעלאות המחירים התכופות שלהם. לעומת זאת מכירות הספרים בכריכה קשה מצביעות על גאות בלתי צפויה — חרף מחיריהם הגבוהים יחסית של ספרים אלה.

„ההערכה כי העולם עובר לספרים בכריכה־רכה הוכחה כבלתי מדויקת", אומר ג'והן דסאואר מן „המרכז לחקר הספר" של אוניברסיטת סקרנטון.

תחזית המרכז הזה לגבי מכירות ספרים, ביחידות, בחמש השנים הבאות בארצות הברית: גידול של כמעט 8 אחוזים לשנה במכירות ספרים בכריכה קשה, לעומת גידול שנתי של פחות מחצי אחוז במכירות ספרים בכריכה רכה.

נתוני שמונת החודשים הראשונים של 1985 מאשרים כנראה תחזית זו. במונחי דולרים, גדלו בתקופה זו השנה מכירות הספרים בכריכה קשה בארה"ב ב־12 אחוזים, ואילו במונחי יחידות, היה הגידול השנה של 7 אחוזים. מכירות הספרים בכריכה רכה, לעומת זאת, הראו השנה ירידה הן במונחי כסף והן בכמויות.

הבנקים בארה"ב גובים 13 דולר על צ'יק שחוזר

בית המשפט העליון של קליפורניה קבע כי למדינות ארה"ב יש סמכות למנוע מהבנקים הפועלים בהן לגבות סכומים „בלתי סבירים" ו„בלתי מתקבלים על הדעת" בשל החזרת צ'קים.

תביעה שהוגשה עוד ב־1977 על ידי לקוח של „קרוקר נשיונל בנק" טענה כי התשלום שתבע הבנק עבור החזרת המחאה ללא כיסוי, שהיה אז 6 דולר, היה „לא סביר", כיוון שהטיפול בהמחאה עלה לבנק כדולר אחד בלבד.

הבנק טען כי למדינות — במקרה זה, קליפורניה — אין סמכות לעסוק בנושא. אולם, כאמור, בית המשפט העליון של קליפורניה דחה טענה זו וקבע כי אכן קיימת סמכות כזו, והחזיר את התביעה לערכאה נמוכה יותר לקביעת התשלום המירבי שיכול הבנק לגבות במקרה כזה.

כדאי לציין כי מאז 1977 אירעו כמה וכמה דברים, והתשלום הממוצע שגובים כעת בנקים בארה"ב עבור החזרת צ'יק מגיע ל־13 דולר.

ייצוב - וצמיחה כלכלית

מאת פרופ' אסף רזין
החוג לכלכלה ומכון פורדר למחקר כלכלי אוניברסיטת תל־אביב

התוכנית הכלכלית של הממשלה הצליחה כבר בשלביה הראשונים לייצב את המשק, לבלום את האינפלציה ולעצור את הצטברות החובות החיצוניים □ אולם אין כל וודאות שאותם אמצעים שננקטו על־ידי הממשלה יספיקו, ללא אמצעים נוספים, לשמור גם בשנה הקרובה על היציבות היחסית שהושגה □ יתרה מזאת: החזרה למסלול יציב של צמיחה כלכלית היא עדיין בגדר של משאלה שאינה מבוססת על נתונים כלכליים ממשיים □ הקפאת המחירים ושער החליפין, והצימצום המזערי מדי בפעולות הממשלה, עלולים לפגוע בכושר הצמיחה של המשק בעתיד □ תיקון ליקויים אלה יתן סיכוי טוב להמשיך הייצור במשק ולצמיחה כלכלית מחודשת

כל משק אשר נקלע למשבר של חובות ואינפלציה, מוצא שיש קושי רב לבצע במצב כזה מהפך כלכלי שלם. מהפך שמביא גם לריסון וייצוב בזמן קצר, וגם מבטיח חזרה למסלול יציב של צמיחה בהמשך. ישנן דוגמאות למדיניות שהביאה לייצוב זמני בלבד של עליות המחירים ולריסון זמני של הצבר החוב. ישנן דוגמאות אחרות שבהן הושגה יציבות מחירים, אבל האבטלה גברה והצמיחה לא התפתחה כלל. ישנן גם דוגמאות מוצלחות בהן מערכת הצעדים הכלכליים שהופעלה הייתה מאוזנת והושגו שתי המטרות: הייצוב והצמיחה. ריסון האינפלציה וההחלצות ממשבר החובות היו במקרים אלה מחירים ונוצרה תשתית מתאימה לצמיחה (ראה מסגרת משמאל).

ישראל נמצאת עדיין בתחילת דרכה של מדיניות הייצוב, שנועדה לרסן בו זמנית את האינפלציה ולשקם את מערכת ההוצאות וההכנסות במטבע חוץ. בשלב זה אין כל ודאות שאותם צעדים שננקטו על ידי הממשלה יספיקו, ללא אמצעים משלימים, כדי לשמור גם בשנה הקרובה על היציבות היחסית שהושגה. יתרה מזאת, חבירה למסלול יציב של צמיחה היא עדיין בגדר משאלה שאינה מבוססת על נתונים כלכליים ממשיים.

השרטוט שמשמאל מתאר בצורה ברורה את מסלול הצמיחה עליו נמצא המשק הישראלי בעשרים וחמש השנים האחרונות. בשנות ה־60, היה שיעור הצמיחה במשק גבוה למדי (10—11 אחוזים). בשנות ה־70 חלה ירידה בצמיחה והיא המשיכה לרדת למדרגת שפל בשנות השמונים. הנסיקה מטה בקצב הצמיחה היתה במקביל להאצה בצבירת חובות ועלייה בקצבי האינפלציה.

הצמיחה של המשק הישראלי נמצאת במסלול יורד: שיעורי צמיחה גבוהים ביותר בשנות ה־60 (פרט למיתון של 1966־7); שיעורי צמיחה נמוכים בשנות ה־70; ובמעט קפאון בשנות ה־80.

„חבילה" של צעדים כלכליים

תוכנית מאוזנת, שמביאה לעצירת הצטברות החובות, ריסון האינפלציה, וחזרה למסלול של צמיחה אינה פשוטה. מנסיונם של משקים אחרים (ראה מסגרת משמאל) ניתן ללמוד משהו על „חבילת" צעדים כלכליים שמאפשרת השגת מטרות אלה. חבילה כזו כוללת:

- צמצום הגרעון בתקציב הממשלה. המטרה מושגת גם ע"י הרחבת גביית מיסים וביטול הסובסידיות (לייצוא, למוצרים, ולחברות ממשלתיות) וגם ע"י הפחתה בהיקף פעולות הממשלה.
- שמירה קפדנית על רמה מתאימה של שער החליפין הריאלי, שמאפשרת את הרחבת הייצור המקומי לייצוא ולהחלפת ייבוא.
- הפחתת עלות השכר למעסיק הפרטי, דרך הפחתת מס ההכנסה.
- האחדת שערי החליפין לעסקות ייצוא וייבוא, והאחדת שערי ריבית ללווים ומלווים על־ידי רפורמה מקיפה בשוק ההון ומדיניות שער החליפין.
- מדיניות מוניטרית מרסנת.
- מערכת תמריצים לייצור וקניות שמבוססת על המחירים הנקבעים בשוק באופן חופשי, ללא פיקוח.

סיכויי הצלחה טובים — על תנאי

התוכנית הכלכלית החדשה בחרה בחבילת אמצעים [illegible]. מהלך הפתיחה היה על־ידי „הסטפי": ביטול סובסידיות, פיחות גדול, וגביית מיסים נוספת מעצמאים וחברות (על־פי יעוץ שטיינברג).

כך הושגו מספר הישגים יפים בשלושת החודשים הראשונים. אבל חסרים עדיין אמצעים משלימים, שיבטיחו את המשך היציבות שהושגה ושיאפשרו את החבירה למסלול הצמיחה. קיבוע המחירים ושער החליפין עלול להתליש את היוזמה בתחום התקציב. הקיבוע עלול להביא לחזרה של סובסידיות לייצוא וייבוא.

הצימצום המזערי שהושג בפעולות הממשלה ולמוצרים לנוכח עליה מתמדת בהוצאות הכרוכות בכח אדם וקניות מהיצרנים הפרטיים, יוצר בעייה נוספת. האם אין חשש שיהיה צורך בעתיד לחזור להוספת כסף בהיקף משמעותי לנוכח תקציב ההוצאות הגדול!

להמשך קיבוע המחירים ושערי החליפין ואי צמצום בהוצאות הממשלה יש השפעות ארוכות טווח. שערי ריבית גבוהים ועליות שכר יצמצמו את הרווחים ויפחיתו מאד את התמריץ להשקיע ולהרחיב את הייצור. כושר הצמיחה של המשק יפגע כתוצאה מכך.

תיקון כל הליקויים האלה במשך השנה הקרובה, יתן סיכוי טוב שלייצוב שהושג בחודשים האחרונים יהיה המשך. והעיקר, ניתן יהיה לחזור לפעילות כלכלית עיסקית נמרצת ולצמיחה כלכלית.

מה אומר הנסיון בעולם על הקשר בין ייצוב לצמיחה

הדין והחשבון השנתי של הבנק העולמי מביא כמה דוגמאות מאלפות לקשר שבין ייצוב לצמיחה כלכלית:

- **ארגנטינה:** ממשלת ארגנטינה הגיבה על משבר החובות שפקד את המדינה ב־1982 בהגבלות חריפות על הייבוא. צעד זה לא לווה בצימצום ההוצאות של הסקטור הציבורי ותקציב הממשלה נשאר גרעוני (יותר מ־10 אחוזי תוצר). למעשה לא החלה כלל מדיניות ייצוב כלשהי.
- **רומניה:** אמינותה של רומניה בשוק ההון הבינלאומי נפגעה ב־81־1979, לאחר שהיא צברה חוב בינלאומי גדול. הממשלה צימצמה את תקציבה, הפחיתה את הסובסידיות (במיוחד לדלק), והמאזן המסחרי השתפר. אולם באותה שעה צומצמו ההשקעות, הורחבו ההגבלות על היבוא ונגרם נזק לתעשיות הייצוא. יכולת הצמיחה של רומניה נפגעה.
- **אינדונזיה:** ממשלת אינדונזיה הקפיאה ב־81־1979 את מחירי הנפט בביתה, באמצעות סובסידיות, והפעילה תוכניות השקעה ממשלתיות גדולות. המשק שקע בחובות ונפגע לאחר מכן גם מירידת מחירי הדלק בעולם (אינדונזיה היא יצואנית נפט).

בתחילת 1983 הפעילה אינדונזיה מדיניות ייצוב שכללה קיצוץ בסובסידיות ובהשקעות הממשלתיות, פיחות מטבע, וניוד שער החליפין. לאחר כשנתיים הופחת הגירעון המסחרי (בכמחצית מגודלו הקודם) והתהפך מאזן התשלומים מגירעון (3.2 ביליון דולר) לעודף (2 ביליון דולר). בו בזמן צימצמה הממשלה את ההגבלות על האשראי כך שאוחדו שערי הריבית של לווים ומלווים.

ב־84־1983 הסתיים השיקום הכלכלי והמשק נמצא על מסלול צמיחה (בקצב של 5 אחוזים לשנה).

- **הונגריה:** כלכלת הונגריה נמצאת, זה שנים, בתהליך של ליברליזציה: מערכת מחירים ותמריצים המבוססים על כלכלת שוק, צימצום בסובסידיות הממשלתיות, ועצמאות גוברת של החברות הממשלתיות.

ב־81־1979 נקלעה גם הונגריה למשבר חובות. היא הפחיתה את ההשקעות, פיחתה את המטבע, וביטלה סובסידיות (במיוחד לדלקים שמחירם בעולם עלו מאד). קצב הצמיחה אמנם הואט (מ־5 אחוזים לשנה בשנות השבעים לכ־2 אחוזים לשנה ב־83־1980). אבל תמריצים לצמיחה מחודשת הם כיום טובים. צימצום הוצאות ממשלתיות, הרחבת מסגרת כלכלת השוק, ועידוד ענפי הייצוא (באמצעות פיחותים) מאפשרים להונגריה להתגבר על משבר חובות ולחזור למסלול קבוע יותר של צמיחה.

כל מה שרצית לדעת על חוקי המס החדשים

— מאת רו"ח ענת בביץ —

כיום, כחודשיים לאחר פרסום הוראת השעה לשנת המס 1985 * הידועה בכינויה „חוק שטיינברג", על שם הוועדה שהגתה אותה, ניתן לבחון את החוק לעומקו, לבדוק את השי־לכותיו על כיסנו ולהשוות אותו עם הוראות חוק המיסוי בתנאי אינפלציה, שהיה בתוקף עד שנה זו.

כללית ניתן לומר כי לא ברור מדוע היה צורך בחוק החדש, שכל ההבדל בינו לבין חוק המיסוי בתנאי אינפלציה מיתמצה בכמה סעיפים שניתן היה לתקנם בקלות בחוק ה־קודם, ובשמות שניתנו למונחים שהם למעשה אותה הגברת בשינוי אדרת. כך הפכו „נכסים מוגנים" ל„נכסים קבועים"; „עליית שווי ניי־רות ערך" ל„רווח מניירות ערך" וכן הלאה.

למעשה, „חוק שטיינברג" בצורתו הסופית, מהווה שמיכת טלאים שהלכה והתמתחה תוך כדי תהליך החקיקה שהתעכב וגרם לכך שה־חוק פורסם לאחר שנסתיימה כבר שנת המס 1985 בחלק מהחברות. בסופו של דבר הגענו מחוק „פשוט" ו„קצר", לחוק זהה באורכו לחוק הקודם אבל בהחלט יותר מסובך.

על מי חל החוק?

השאלה הראשונה הנשאלת לגבי כל חוק מס היא על מי הוא חל?

התשובה לשאלה זו אינה כה פשוטה, שכן חלקים שונים של החוק חלים על נישומים שונים. פרק ב' בחוק שהוא למעשה ליבו, ו־מגדיר שיטת תיאום רווח מלאה, חל על כל חברה ועל כל הכנסה של נישום לגביה היתה קיימת חובת ניהול ספרים בשיטה הכפולה בשנת המס 1985. אולם, גם נישום עם הכנסה כזו, או חברה, יכולים „לחמוק" מעונשו של החוק אם יתקיימו שני תנאים:

1. לא היתה להם הכנסה מעסק.
2. הם לא דרשו ניכוי הוצאות ריבית בשנת המס 1985.

מי שעונה על שני תנאים אלו יחמוק אומנם מגזירות החוק אך גם לא יזכה להטבות הניתנות על פיו (כמו, ניכוי ממס בזכות הגנה על ההון העצמי או ניכוי מיוחד) אלא אם יודיע בכתב לפקיד השומה כי הוא בוחר בכך שיחול עליו החוק למרות האמור לעיל. הוראה זו מאפשרת לחברות נכסים והשקעות רבות לבחור באופציה של הנאה מהטבות החוק, או התחמקות מגזירותיו, לפי רצונן והיא חשובה במיוחד לחברות בת ולחברות המחזיקות בניי־רות ערך (בתנאי שאינן מוגדרות כסוחרות בניירות ערך).

הטבות לעסקים קטנים

פרק ג' בחוק המגדיר שיטת שימור הון חלקית ומקנה הטבות בלבד, חל למעשה על כל מי שיש לו הכנסה חייבת במס, בין אם הוא יחיד או שותפות ובין אם הכנסתו נובעת מעסק או כל מקור אחר. זאת בתנאי שאין חובת ניהול ספרים כפולים חלה על הכנסה זו. כאן קיים חידוש יחסית לחוק הקודם בו שיטת שימור ההון החלקית חלה רק על יחידים שיש להם הכנסה מעסק.

פרק זה מקנה 4 הטבות עיקריות ובשל תחולתו הרחבה כדאי לעמוד עליהן:

* ניכוי בשל מלאי

הניכוי בשל מלאי ינתן בהתאם לגודל המלאי הממוצע במשך השנה בתנאי שמדובר בעסק בו היה מלאי ביום 31 בדיצמבר 1984. כלומר, עסקים חדשים שהוקמו לאחר תאריך זה לא יוכלו ליהנות מהטבה. בשל תלות גודל המלאי הממוצע במלאי הסופי, נוצר כאן תמריץ לצבירת מלאי בעסקים קטנים, שפרק זה חל עליהם, אם כי נעשה מאמץ מסויים להגביל את יכולת הנישומים להגדיל את הני־כוי באמצעות פעולה כזו.

* הכרה בהוצאות מימון לרכישת נכסים

פרק ג' מאפשר לנישומים עליהם הוא חל לנכות 20% מהוצאות הריבית ששימשו לרכי־שת נכסים קבועים. הוראה זו בשילוב עם הרחבת התחולה לגבי שותפויות מאפשרת ל־חברות המעוניינות ברכישת נכסים לעשות זאת דרך יצירת שותפויות ולזכות בהכרה ב־20% מהפרשי ההצמדה על ההלוואות, בעוד שאם ירכשו את הנכס בעצמן לא יוכרו הוצאות אלו.

* הכרה בהוצאות מימון לצורך מימון הון חוזר.

* שערוך פחת

שערוך הפחת ינתן על פי הוראות פרק ג' לחוק על פי שיעור עליית המדד מתחילת שנת המס 1982 או מיום הרכישה לפי המאוחר אולם רק על פי שיעורי הפחת הרגילים שב־פקודת מס־הכנסה.

הוראה זו מחמירה יחסית להוראה המק־בילה בחוק הקודם גם בהגבלת התאריך ה־מוקדם ביותר ממנו ניתן לשערך את הפחת (תחילת שנת מס 1982 לעומת 1974), וגם בהקטנת שיעורי הפחת משיעור מוגדל לשי־עור הרגיל בפקודת מס־הכנסה. עקב כך, למשכירי דירות מגורים שהשתמשו בסעיף המקביל בחוק הקודם כדי לזכות בפחת מתואם מוגדל (4%), כדאי לחזור ולדרוש את ההטבות על פי חוק עדוד השכרת דירות שתוקן לאחרונה.

* חוק מס־הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (הוראת שעה) התשמ"ה—1985.

הוראת השעה לשנת 1985	חוק המיסוי בתנאי אינפלציה
+ הון עצמי בתחילת שנה	+ הון עצמי בתחילת שנה
בתוספת:	בתוספת:
+ שינויים חיוביים בהון העצמי ובנכסים הקבועים במשך השנה.	+ תוספות להון העצמי במשך השנה.
בניכוי:	בניכוי:
(–) שינויים שליליים בהון העצמי ובנכסים הקבועים במשך השנה	(–) גריעות מההון העצמי במשך השנה.
ובניכוי:	ובניכוי:
(–) סכום נכסים קבועים בתחילת השנה	(–) סכום נכסים מוגנים בתחילת השנה
שווה ל:	שווה ל:
* סכום הון חיובי (שלילי)	* שחיקת הון (תיסוף הון)
כפול:	כפול:
* 90% (100%) משיעור עליית המדד במשך השנה	* 100% משיעור עליית המדד במשך השנה
שווה ל:	שווה ל:
* סה"כ ניכוי (תוספת) מהכנסה חייבת	* סה"כ ניכוי לשמירת הון (סכום מוסף)

החמרות בצד הקלות

הפרק המסובך והארוך ביותר בחוק שטיינ־ברג הוא פרק ב' המגדיר כאמור שיטה לתיאום מלא של הרווח. עקרונות השיטה זהים לחלוטין לאלו שבחוק המיסוי בתנאי אינפלציה, רק המונחים שונים בחלקם. לשם השוואה נבחן כאן את נוסחת חישוב הניכוי לשמירת הון או הניכוי (תוספת) מההכנסה החייבת, עפ"י שני החוקים (ראה בטבלה).

ההבדל בשיטה בין שני החוקים הוא כאמור במינוח בלבד, אולם קיימים הבדלים טכניים משמעותיים בהגדרת המונחים המקבילים. הג־דרת ההון העצמי היא למעשה זהה. זאת, לאחר לחצים ומאבקים קשים, כאשר בתחילת תהליך החקיקה היתה כוונה לצמצם אותה משמעותית.

אולם הגדרת הנכסים הקבועים („מוגנים" בסמנטיקה הישנה), המקטינים את ההון ה־עצמי הזכאי להגנה, הורחבה מאוד וכוללת גם ציוד ומכונות אשר בחוק המיסוי בתנאי אינ־פלציה נחשב כנכסים לא מוגנים מתוך רצון להגן על התעשיה (וזה מעורר כמובן שאלה מעניינת — האם התעשיה הישראלית במצב כה טוב שאינה זקוקה עוד להגנה?). כתוצאה מקביעה זו נתהפך גלגל תכנון המס ולמי שהוראות פרק זה בחוק חלות עליו כדאי לשקול, בשנת מס זו, רכישת ציוד ומכונות בדרך של חכירה (ליסינג) ולא באמצעות הל־וואות שכן הפרשי ההצמדה או השער על ההלוואות לא יוכרו. כמובן שאת חוזי החכירה יש לבדוק היטב על מנת שלא יוכלו שלטונות המס לתקוף אותם כחוזי רכישה כפי שהם נוטים לעשות באחרונה.

עוזי שטיינברג
הוראות שעה לשנת 1985

לצד ההחמרות בהגדרת הנכסים הקבועים קיימות גם הקלות, ומלוות חובה ממשלתיים שלא בידי מוסד כספי וקרקע שהיא מלאי עסקי הוצאו מתחום הגדרה זו.

שינוי חשוב בחוק, יחסית לחוק הקודם, נובע משיעור ההגנה על ההון. במידה וסכום ההון הוא חיובי (כלומר, קיים הון עצמי המושקע בנכסים שאינם קבועים) יינתן ניכוי רק בגובה 90% משיעור עליית המדד. לעומת זאת, התוספת להכנסה מסכום הון שלילי תהיה בגובה 100% מהאינפלציה. מצד שני ניתן יהיה לנצל חלק גדול יותר מהניכוי (אם קיים) בשנת המס השוטפת, אולם במקביל, המס על תוספת להכנסה הנובעת מסכום הון שלילי ישולם מיידית.

פחת, מלאי וניירות ערך

בנוסף לשיטת שימור ההון שתוארה לעיל, כולל פרק ב' בחוק הוראות נוספות שהחשו־בות בהן הן:

* שערוך פחת.

זוהי הוראה החוזרת על שנקבע כבר בחוק המיסוי בתנאי אינפלציה. ההבדל המשמעותי נובע מכך שהתאריך המוקדם ביותר לתחילת השערוך הוא תחילת שנת המס 1982, כמו כן, ד... שיעורי הפחת בצורה משמעותית בעיקר לתעשיה.

* תיאום מלאי, מקדמות מלקוחות ומקדמות לספקים

החוק מטיל מס על תיאום עלות מלאי, כלומר, על הפרשי הצמדה שנצברו על המלאי מיום רכישתו ועד תום שנת המס. אולם זאת תחת המיגבלה של שווי שוק. סכום התיאום של המלאי יתווסף להכנסה החייבת בשנת המס 1985 ויוכר כהוצאה בשנת המס 1986, אולם ללא הצמדה (האם שיכחה?). כמובן שקביעה זו מהווה החמרה יחסית לחוק המיסוי בתנאי אינפלציה, יחד עם זאת, ניתנה בחוק הטבה ניכרת למי שמעריך מלאי לפי מחירי מכירה. עקב שיטת הערכת המלאי בחוק תוקטן הכ־נסתם החייבת של נישומים כאלו וההקטנה לא תתווסף להכנסה החייבת בשנת המס 1986, לפחות על פי הניסוח הנוכחי.

לקוריוז יש לציין כי הגדרת המלאי שבחוק כוללת גם ניירות ערך בידי מוסד כספי (בנקים וחברות ביטוח), כך שאלו ימצאו את עצמם משלמים כפל מס על אותה הכנסה.

במקביל לחיוב מס על הכנסה מתיאום מלאי חוייבה גם הכנסה מתיאום מקדמות ש־שולמו לספקים במס ותוכר הוצאה בגין תיאום מקדמות מלקוחות.

ההוראות שנזכרו כאן לא יחולו על קב־לנים שהמלאי שלהם מתואם למעשה על ידי זקיפת הוצאות לפי סעיף 18(ד') לפקודה. כאן מתעוררת שאלה האם קביעה שקבלנים אינם זכאים לתיאום מקדמות עפ"י החוק מבטלת גם את זכותם לתיאום מקדמות. לפי פסק דין ק.ב.ע. המפורסם. אין ספק שבנושא זה יתעוררו חילוקי דיעות חריפים בין שלטונות המס והנישומים.

* הטלת מס על הכנסה מניירות ערך.

לגבי הכנסה מניירות ערך, נקבעת בחוק החמרה כבדה יחסית לחוק הקודם. הנישומים יחוייבו במס לא רק על עליית שווי ניירות ערך, כפי שהתחייבו עד היום, אלא, באופן אבסורדי גם על הפסד ריאלי מניירות ערך. בשל מורכבותו של הנושא הוא ראוי לדיון נפרד ולפיכך לא ניכנס לפרטיו במסגרת זו.

לסיכום, נקווה שדיון קצר זה יעזור לקור־אים למצוא את ידיהם ורגליהם בסבך ושאיר בידם את ההחלטה האם כל זה היה כדאי למשק.

מניות גינדי - וויסות השערים הסתיים ב„מפולת" ובהפסדים

שערי מניות החברה ירדו בתוך חודשיים וחצי ב־76 אחוזים, בערכים דולריים, ובעלי המניות נשארו עם פחות מרבע מהשקעתם □ הנהלת הבורסה החליטה להפסיק בתחילת השבוע את המסחר במניות „גינדי", בגלל פיגור בפרסום המאזנים לשנת 4—1985 □ שווי מניות החברה בבורסה, ירד ל־2.8 מיליון דולר — בחברה טוענים שהיא שווה בין 12—25 מיליון דולר

מאת אברהם דישון

„מפולת" שערים כה תלולה, כפי שהיתה בשבועות האחרונים במניות חברת „אברהם גינדי", לא זכורה בבורסה כבר חודשים רבים. מי שקנה את מניות החברה בנות 1 שקל ערך נקוב, באמצע חודש אוגוסט השנה, בשער של 2599 נקודות (1.77 סנט למניה), יכול היה לקבל עכשיו בסוף השבוע שעבר שער של 650 נקודות בלבד (0.43 סנט למניה) וגם זאת בקושי רב, שכן המניות נרשמו בשער של „מוכרים בלבד". ההפסד של אותו בעל מניה הסתכם בכ־76 אחוז במונחים דולריים. ב־מילים אחרות, מי שהשקיע במניה זו 1,000 דולר לפני חודשיים וחצי הפסיד ב„מכה אחת" 760 דולר, ו־1,000 הדולר שלו הסכו ל־240 דולר בלבד!

אם נזכור כי מניות „אברהם גינדי" הונפקו בבורסה לראשונה ביוני 1984 במחיר של 1.5 סנט למניה — הרי שגם מי שהחזיק במניות מיום ההנפקה ועד היום — ולא רק תקופה קצרה — הפסיד יותר משני שלישים מכספו, במונחים דולריים.

בבורסה מיתקשים להסביר את ה„מפולת" במניות „גינדי". מה גם שבמשך תקופה ארוכה התנהגו מניות אלה בניגוד למגמות השוק, ויד נעלמה נהגה לווסת את השערים. וויסות זה הורגש במיוחד בין אוקטובר 1984 ואפריל 1983 כאשר שערי מניות רבות בבורסה ירדו ואילו מניות „גינדי" שמרו על ערכן הדולרי.

איחור בפרסום דו"חות

נושא של וויסות מניות „גינדי", בתקופה שלאחר ההנפקה בבורסה נחקר עתה על ידי הרשות לניירות ערך. בחקירת הרשות נבדקו גם הקשרים בין חברת „גינדי" לחברת ההש־קעות „מגרית". השותפה עם „גינדי" ו„משוב" בחברת „כרטר". חברת „מגרית" מחזיקה כנראה ב„חבילת" מניות גדולה של „גינדי" (כ־10 אחוזים) וייתכן שהיה לה חלק בוויסות המניות בבורסה.

כך או כך, שווי מניות „גינדי" שהגיע ב־1.1.85 ל־15.5 מיליון דולר (לפי חישובי חברת „סיקוריטיס") ירד ל־2.8 מיליון דולר בלבד ב־31.10.85 — ירידה של 82 אחוז ב־10 חודשים.

בינתיים, ללא כל קשר עם „מפולת" השע־רים, החליטה הנהלת הבורסה להפסיק את המסחר במניות „גינדי", החל מתחילת שבוע, זה, לאחר שהחברה לא פירסמה עדיין את מאזניה לשנת 4־1985, למרות אזהרות חוזרות ונישנות של הבורסה.

בחברה טוענים כי אי פרסום המאזנים נובע מסיבות טכניות בלבד — שרות. מילו־אים מאריך של רואה החשבון — וכי כבר בימים הקרובים המאזנים יפורסמו.

בהעדר מאזנים מעודכנים, קשה להעריך את השווי הנכסי האמיתי של החברה, מה גם שבגלל השפל בשוק הנדל"ן אין אפשרות לממש נכסים אלה בטווח הקצר. בחברה טוע־נים כי שווי החברה מגיע ל־12־25 מיליון דולר — תלוי בטווח המימוש של הנכסים.

מכירת מגרשים לקוטג'ים

חברת „אברהם גינדי" ממקדת את פעי־לותה בבנייה פרטית למגורים, ואינה עוסקת בבניה ציבורית או בבניית שיכונים לזכאי משרד השיכון.

החברה מקפידה על ניהול עיסקי שמרני ואינה לוקחת על עצמה סיכונים גדולים. אתרי הבניה שלה מתרכזים במספר קטן יחסית של אזורים במרכז הארץ ובמיוחד בתל־אביב, ראשון־לציון, רמת־השרון, נתניה ופתח־תקוה: בכל־אחד מהמקומות הא"ל היא מקימה עשרות דירות בלבד ואין היא נותנת להת־פשט על אתרים של מאות דירות. החברה אינה מעסיקה פועלי בניין והיא עובדת באמצעות קבלני משנה. החברה מסתפקת בניהול מכירות וניהול ופיקוח שוטפים על אתרי ה־בנייה.

חלק מהקרקעות באתרי הבניה הועברו לידיה בעיסקות קומבינציה — דהיינו הקצאת דירות לבעלי הקרקע, אולם ברשותה גם מלאי עצמי של קרקעות המיועדות לבנייה. באחרונה רכשה החברה ממינהל מקרקעי ישראל קרק־עות בכ־1.3 מיליון דולר לבנייה פרטית במרכז הארץ.

פרוייקט נוסף שאותו עומדת החברה להפעיל בקרוב הוא מכירת מגרשים לבניה עצמית של קוטג'ים. מדובר בקרקע לכ־200 קוטג'ים בבאר־יעקב. שם היה לחברה מלאי קרקע חקל־אית אשר הופשרה באחרונה לבניה. בכוונת גינדי למכור יחידות קרקע מפותחות לבנייה עצמית וזאת כדי שלא להיקלע לקשיים בתנאי השוק של היום.

קצב מכירת הדירות בחברה נע סביב 20 דירות לחודש, כאשר בחודשים האחרונים היא נאלצה להוריד את המחירים בשל השפל בשוק הנדל"ן. עם זאת אין לה כיום דירות גמורות בלתי מכורות, וזאת בשל שיטת ה־מכירות שלה המבוססת על מסע פירסום לקידום המכירות עוד לפני שהיא מתחילה בבנייה.

החברה מעניקה ערבויות לרוכשי הדירות כאשר ערבות זו משולמת על־ידי הלקוחות. מדובר בערבות צמודה של חברת הביטוח „קידום" של מרכז הקבלנים עבורה משלם ה־דייר 1.2 אחוזים, או ערבות בנק צמודה עבורה משלם הקונה 4 אחוזים לשנה.

שערי מטבע חוץ ביום 4.11.85

המטבע	תשינוי	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	-8.80	1446.70	1511.80	1448.17	1513.34	1447.68	1512.83	1470.8240	1489.1760	1472.3147	1490.6853	1471.8178	1490.1832	1480.40
1 ליש"ט	+2.70	2084.53	2178.34	2084.99	2184.06	2091.89	2188.20	2124.6053	2151.1147	2122.3416	2148.8229	2126.7767	2153.3133	2137.50
1 מארק גרמני	-0.25	557.93	583.03	558.13	584.65	558.08	583.78	567.2287	574.3063	568.1523	575.3210	567.3951	574.4737	571.33
1 פרנק צרפתי	—	180.36	191.34	180.58	191.58	181.48	191.76	186.1567	188.4794	186.1686	188.4915	186.3768	188.7023	187.39
1 גולדן הולנדי	-0.19	495.28	517.56	495.09	518.61	495.10	517.89	503.3344	509.8172	503.9585	510.2469	503.3576	509.6382	506.63
1 פרנק שוויצרי	+0.28	680.48	711.10	679.38	711.66	681.00	712.35	691.8269	700.4591	691.5522	700.1810	692.3594	700.9981	696.10
1 כתר שוודי	-0.15	185.30	193.63	185.34	194.15	185.48	194.02	188.3860	190.7366	188.6613	191.0153	188.5737	190.9266	189.64
1 כתר נורבגי	+0.04	185.38	193.72	185.53	194.14	185.62	194.17	188.4705	190.8221	188.6495	191.0053	188.7182	191.0734	189.76
1 כתר דני	-0.10	153.89	160.81	153.84	161.15	153.92	161.01	156.4540	158.4061	156.6001	158.5540	156.4931	158.4457	157.47
1 מארק פיני	-0.14	259.68	271.87	259.58	271.92	259.78	271.75	264.0144	267.3086	264.2345	267.5515	264.3216	267.4171	265.75
1 דולר קנדי	-6.40	1058.69	1106.33	1058.36	1108.65	1059.09	1107.85	1076.3439	1089.7739	1077.3166	1090.7586	1076.7560	1090.1910	1083.50
1 דולר אוסטרלי	-18.10	959.07	1054.98	993.92	1047.18	978.44	1042.10	1007.3144	1020.0856	1009.0509	1021.6452	1004.8100	1017.3473	1012.50
1 ראנד דרא"פ	-0.89	498.25	548.05	517.45	582.11	618.49	577.74	571.4151	578.5449	574.9389	582.1126	573.9786	580.1279	575.66
10 פרנקים בלגיים	—	273.17	285.46	271.13	288.03	273.66	286.26	277.2236	281.1888	280.4943	283.9941	280.2928	283.7901	281.91
10 שילינגים אוסטריים	—	794.13	829.86	794.29	832.03	795.42	832.05	807.3687	817.4126	808.5198	818.6080	808.6910	818.7814	812.69
1000 לירטות איטלקיות	—	822.55	868.21	824.19	876.29	821.79	874.51	840.4709	850.9577	841.0132	851.5068	839.6983	850.1724	841.88
100 ינים יפאניים	—	699.23	730.69	699.25	738.48	699.87	732.09	710.8864	719.7564	711.7784	720.6596	711.5887	720.4168	—
1 דינר ירדני	-37.70	3789.98	4024.42	3756.02	3996.95	3779.01	3991.00	—	—	—	—	—	—	3847.10
1 לירה לבנונית	+5.25	—	—	—	—	66.81	85.42	—	—	—	—	—	—	91.47
1 לירה מצרית	-1.47	845.57	898.32	864.03	919.45	855.92	917.68	—	—	—	—	—	—	873.55

קרנות הנאמנות: מחירי ותשואות ביום 1.11

אב	3192.17	3163.30	— 28.31	—0.89
אבירה	[illegible]	[illegible]	—726.90	—1.72
אביב	23561.71	23317.35	—673.31	—2.81
אגוז	[illegible]	[illegible]	— 12.50	—1.20
אדיר	[illegible]	[illegible]	— 20.61	—1.89
אירם	[illegible]	1015.51	— 65.12	—6.05
אופיר	[illegible]	1242.25	— 4.50	—0.27
איר	[illegible]	[illegible]	— 5.57	—1.43
אוריון	[illegible]	[illegible]	— 3.43	—1.11
אורדי	[illegible]	[illegible]	—232.36	—1.38
אירן	—	—	—	—
אייל	2647.73	2615.19	— 48.19	—1.90
איילת	1243.12	[illegible]	— 72.06	—2.22
אירים	3611.27	3513.56	— 80.61	—2.23
איתן	984.77	971.13	— 10.72	—1.09
איזן	7216.22	7064.21	— 19.64	—0.28
אלפיג	2607.32	2594.96	— 7.16	—0.28
ארז	423.76	418.60	— 24.62	—5.55
אש	—	—	—	—
אשל	451.88	449.66	— 4.99	—1.10
אתרוג	971.12	956.57	— 14.19	—1.45
בדולח	1191.08	1167.81	— 64.02	—5.20
ברוש	[illegible]	4496.42	—104.52	—2.14
ברק	[illegible]	4512.70	— 77.47	—1.69
ברקת	[illegible]	10683.21	—158.22	—1.46
גביש	846.59	818.81	— 24.92	—2.76
גבע	709.40	696.34	— 18.07	—2.53
גירן	7033.80	6993.61	— 71.29	—1.01
גיא	6566.72	6458.31	— 93.01	—1.40
גיל	1550.42	1520.17	— 73.20	—4.59
גלית	418.22	412.80	— 4.90	—1.09
דובדבן	1138.71	1127.53	— 47.68	—4.06
דוכיפת	2892.43	2853.64	— 42.03	—1.45
דולב	1033.41	1025.18	— 9.65	—0.93
דורון	1149.14	1160.50	— 6.97	—0.61
דיתן	196.58	192.12	— 2.60	—1.43
דליה	268.01	262.76	— 5.46	—2.04
דרור	2648.52	2639.50	— 68.90	—2.93
דקל	2715.50	2662.79	—144.69	—5.15
הדס	21919.10	21715.00	—851.25	—3.78
ורד	326.19	320.07	— 3.70	—1.16
זהבית	1919.66	1901.11	— 41.16	—2.12
זוהר	13630.18	13616.97	+ 13.76	+0.10
זיו	[illegible]	12931.35	—131.46	—1.01
זמיר	2173.15	2146.21	—134.19	—5.89
חוחית	114.53	113.01	— 2.31	—2.00
חרמש	8135.17	8092.25	— 92.77	—1.13
טיפו	1017.12	992.16	— 17.72	—1.75
טל	2915.27	2874.27	— 11.81	—0.41
יביל	3670.51	3654.46	— 38.20	—1.03
יהודים	997.51	977.01	— 62.24	—5.98
ישירות	21691.19	21458.37	—1112.02	—1.64
יערה	944.01	931.75	— 11.71	—1.24
כוכב	2768.39	2715.02	—168.60	—5.81
כחל	108.28	107.98	— 1.74	—1.59
כינית	290.39	284.08	— 6.22	—2.14
כספית	8771.33	8706.16	—163.13	—1.84
כרמל	—	—	—	—
כתר	737.14	722.37	— 11.86	—1.88
להב	2498.61	2549.53	— 87.61	—3.32
[illegible]	79171.40	77862.90	—986.40	—1.25
לפיד	6416.04	6250.28	—237.23	—3.63
לקט	1242.24	1265.70	— 13.33	—1.04
לשם	10631.42	10553.02	— 51.67	—0.49
מאיר	29880.96	29858.87	—301.30	—1.01
מבחר	802.59	798.35	— 9.81	—1.22
מבטח	2331.40	2324.20	— 16.30	—0.70
מגד	178.42	177.56	— 2.82	—1.56
מגוון	2041.20	2034.60	— 47.90	—2.30
מגל	1006.25	991.85	— 13.69	—1.38
ניר	715.51	712.21	— 44.40	—5.87
מורן	497.93	483.27	— 19.20	—3.82
מטח	21296.92	20791.67	—120.59	—0.59
מיכד	630.44	627.04	— 6.90	—1.09
מינוף	2094.50	2083.70	— 60.00	—2.80
מעיין	596.62	593.91	— 4.75	—0.79
מקבה	11001.07	10939.31	— 27.43	—0.25
מרגלית	713.96	677.93	— 35.17	—4.78
מרום	793.41	789.71	— 7.05	—0.88
נגה	17503.15	17241.56	—276.83	—1.58
נטיף	5611.09	5569.26	—350.50	—3.92
נטע	266.70	261.38	— 8.16	—3.03
נילי	2458.23	2422.17	—119.75	—4.71
סביון	262.86	257.69	— 9.29	—3.48
סגולה	104.57	104.06	— 0.84	—0.46
סלע	10987.28	10909.76	— 52.48	—0.48
סנונית	3251.11	3213.14	— 36.88	—1.13
סער	3542.97	3509.10	— 61.26	—1.72
סמיר	8040.43	8050.43	—121.14	—1.49
עדיף	6161.64	6389.93	—131.91	—2.02
עידית	18714.57	18758.76	—379.64	—1.98
עידן	4694.99	4629.13	— 60.95	—1.30
ענבר	1120.64	1094.44	— 15.55	—1.40
ענת	1876.41	1859.10	— 43.70	—2.70
עפרוני	910.98	898.62	— 14.80	—1.62
ערמון	297.74	296.28	— 4.11	—1.37
פיא	970.58	950.67	— 23.55	—2.42
צבר	997.46	985.11	— 18.93	—1.88
צופית	1073.17	1060.29	— 16.43	—1.53
צמיד	714.77	698.75	— 8.54	—1.21
צמיחה	4922.81	4853.81	— 65.68	—1.34
צנרת	1294.79	1269.01	— 20.01	—1.55
קלע	1261.80	1255.19	— 41.09	—3.12
רונית	15163.29	15093.37	—236.44	—1.55
ריקמה	281.67	279.07	— 7.10	—2.48
רשף	3940.33	3871.08	— 64.37	—1.64
שביט	3196.86	3158.08	— 30.94	—0.97
שחם	11825.11	11517.91	— 84.72	—0.73
שירה	24158.09	22994.14	—575.09	—2.40
שמיר	57067.48	55934.10	—540.87	—0.96
שנהב	380.78	375.27	— 12.63	—3.69
שסק	11327.42	11050.12	—756.91	—6.79
שקד	598.77	593.98	— 5.61	—0.94
תאנה	1392.01	1350.34	— 37.45	—2.73
תבור	635.55	620.09	— 8.14	—1.28
תדהר	3974.63	3954.77	—176.62	—4.23
תירוש	351.46	347.32	— 4.99	—1.42
חסון	912.33	927.80	— 10.13	—1.08
חסיה	959.61	952.44	— 16.42	—1.69
תרשיש	1138.52	1118.04	— 11.67	—1.03
תשרי	322.65	321.15	— 2.01	—0.62

* מותאם לדיוידנד ו/או הטבה שחולקו.

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
או.ה.ה. ש	12735 תב	27.7	-1415	-10.0	-45.2
הספנות 0.1	1150	177	-50	-4.2	-501
הספנות א 0.5	500 תב	780	-80	-13.8	-1129
כללי לא כהסדר	33300 תב	30.3	-2200	-6.2	-20.3
בנק צפון אמריק 1.	*** הפסקת מסחר ***				
בנק צפון אמריק 5.	*** הפסקת מסחר ***				
בנק צפון אמר אופ1	*** הפסקת מסחר ***				
דנות א 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
דנות 5.0	*** הפסקת מסחר ***				
דנות שה 2	*** הפסקת מסחר ***				
וכינלאומי 5.0	2140 תב	1441	-155	-6.8	-3310
פ.י.ב.י. 0.5	1700 תב	4567	-170	-9.1	-5251

כלולים בהסדר הצמדה

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אידיבי רג 100.0	71050	1022	-1900	-2.6	-1677
אידיבי ב 100.0	72000	11.0	-2000	-2.7	-9.0
אידיבי בב 2.0א	443800	.4	-1200	-.3	-1.5
אגוד 0.1	54700	349	-797	-1.4	-489
דיסקונט ב	93000	4.5	-2000	-2.1	-60.4
דיסקונט א	91800	365	-1200	-1.3	-568
דיסקונט שה ב	10500 תב	206	-600	-5.4	-551
המזרחי ש	29400	1812	-500	-1.7	-2925
המזרחי מ	29500	1.2	-400	-1.3	-1.2
המזרחי שה 9	13100	212	-600	-4.4	-569
הפועלים מכב	89303 קו		+4251	+5.0	+17.1
הפועלים ש	48442	2810	-920	-1.9	-3567
הפועלים מ	48162	315	-1000	-2.0	-539
כללי א 1.0	125700	37.1	-3000	-2.3	-102
כללי אופ 9	124989	.5	-1000	-.8	-1.1
כללי שה 5	93000	5.0			+.3
כללי שה 7	5901	14.2	+1		+61.8
כלל 100.0	10695	3210	-900	-2.9	-7686
כלל שה 9	41900	24.3	-600	-1.4	-25.4
כלל שה 11	11450	189	-300	-2.6	-161
מימון וסחר 1.0	42700	1.1	+500	+1.2	+1.3
מימון וסחר 5.0	22505				

בנקים למשכנתאות

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
ארנים 0.1	5390	28.2			+10.6
לאומי משכנתאות ש	3325	24.7	-40	-1.2	-24.7
לאומי משכנתאות מ	3325	23.0	-80	-2.4	-23.0
כרמל ש	2888 מב		-152	-5.0	-82.8
כרמל שה 1	2510	33.5	-13	-.6	-47.5
בנין ב' 5.0	3055	22.9	-5	-.2	-35.4
פת מכב ש	981 תב	1730	-65	-10.1	-1183
משכן ב ש	1558 מ		-62	-5.0	-310
עצמאות 0.1	3090	50.0			-5.0
טפחות מכוב ש	11704 מ		-616	-5.0	-62.5
טפחות רג ש	8692 מ		-458	-5.0	-95.8
טפחות שה 1	5940	1.7			-1.7
טפחות שה 2	3242	1125	+32	+1.0	+1073
יעסור 1.0	574 מ		-30	-5.0	-198
יעסור 5.0	333 מ		-17	-4.9	-306
כירב 1.0	1190	44.7	-10	-.8	-65.0

מוסדות מימון

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
כלטוז א ש	226 מ		-12	-5.0	-6570
ההקלאות מכוב א	33300 תב	4.0	-1700	-10.0	-4.0
ההקלאות מכוב ב	155500				
לאומי תעשיה א ש	2645 תב	64.9	-150	-5.4	-130
מתות תעשיה מכב	*** לא נסחר ***				
פת תעש כב ב	*** לא נסחר ***				
פת תעש כב גב	*** לא נסחר ***				
פת תעש כב גג1	*** לא נסחר ***				
פת תעש כב ד	*** לא נסחר ***				
פת תעש כב דד	*** לא נסחר ***				
בירכו קבלנים 5.0	607 מ		-32	-5.0	-9843
תיירות כב	170700				
כלל ליסינג א0.1	3082 מ		-163	-5.0	-167
כלל ליסינג ב0.5	* 1310	135	-70	-5.0	-279
* ביצוע חלקי 61.60%					
כלל לסינג אל'ח1	10580	47.8	+13	+.1	+24.5

ביטוח

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
כחל (אריה) 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
כחל (אריה)אופ ב	*** הפסקת מסחר ***				
כחל (אריה) שה 1	*** הפסקת מסחר ***				
אררים 0.1	2452 מ		-129	-5.0	-1291
אררים א 0.5	1378 מ		-73	-5.0	-2104
בטוח משנה 0.1	950 מ		-50	-5.0	-185
בטוח משנה 0.5	414 תב	142	-46	-10.0	-292
הדר 1.0	860	140			-75.3
הדר 5.0	350	1157			-37.0
הסנה ש	1890 תב	2413	-210	-10.0	-3641
הפניקס 0.1	3420 תב	70.0	-399	-14.9	-209
הפניקס 0.5	1235 מ		-65	-5.0	-380
המשמר-הראל 1.0	4121 מ		-217	-5.0	-64.2
המשמר-הראל 5.0	1558				
ירדניה 0.1	*** הפסקת מסחר ***				
ירדניה 0.5	*** הפסקת מסחר ***				
כנגרה 1.0	15345 תב	17.4	+1000	+7.0	+17.4
מנורה 5.0	5069 מב		-267	-5.0	-135
סהר ג 1.0	2119 תב	226	-236	-10.0	-218
סהר ש 0.1	3130 תב	199	-300	-8.7	-199
צור ש	1151 מ		-61	-5.0	-645
ציון החזקות 1.0	4895 תב	18.8	-500	-9.3	-26.6
ציון החזקות 5.0	1282 תב	280	-142	-10.0	-345

מסחר ושרותים

מסחר

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אינטרגאמא 1.0	2930	27.3			-7.3
אינטרגאמא 5.0	990	2.5			-2.5
אינטרגאמא אופ 1	460	102	-30	-6.1	-434
כאיר עזרא 1.0	3350	20.0	-100	-2.9	-20.0
כאיר עזרא אופ 1	3180	15.2	-120	-3.6	-15.2
טיזה 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
כתה 5.0	*** הפסקת מסחר ***				
כלל סחר 1.0	850 תב	452	-95	-10.1	-815
קריסטל 1.0	1995	172	-105	-5.0	-137
רפק 0.1	29000		-150	-.5	-4.5
רפק 0.5	4212 תב	50.0	-468	-10.0	-30.0
שופרסל א 2.0	3580	148	-120	-3.2	-148
שופרסל ב 10.0	1800 תב	1041	-200	-10.0	-2896

שרותים

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
רליק ג ש	2805 תב	1098	-180	-6.0	-2721
הראל 1.0	1917 תב	16.7	-213	-10.0	-16.7
הראל 5.0	940				-4.0
ספנות הספקה 0.1	8605 תב	114	-750	-8.0	-271
ספנות הספקה 0.5א	3177 תב	271	-353	-10.0	-507
קרור 0.1	693 תב	307	-77	-10.0	-517
קרור 1.0	220 מ		-11	-4.8	-7474
חברת החשכל 0.1	*** הפסקת מסחר ***				

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
מחסני ערובה 0.1	2020 תב	95.6	-194	-8.8	-146
מחסני ערובה 0.5	509 תב	546	-90	-15.0	-982
מחסני ערובה אופ1	117 מ		-60	-15.9	-2159
קונסורטיום 0.1	902 מ		-47	-5.0	-81.5
קונסורטיום 0.5	* 399	175	-21	-5.0	-188
* ביצוע חלקי 61.20%					
קופל 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
קופל אופ 1	*** הפסקת מסחר ***				

מלונות ושרותי תיירות

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
גלי זוהר 1.0	13300	17.6	+300	+2.3	+.5
גלי זוהר 5.0	4521	19.1	+215	+5.0	+17.4
מלונות דן 1.0	3284 מ		-173	-5.0	-378
מלונות דן 5.0	1630 תב	54.9	-100	-5.8	-54.9
חוף האלמוג 0.1	1773 תב	110	-197	-10.0	-80.2
כנס 1.0	1912	10.0	+11	+.6	+44.0
מלונות ירדן 1.0	2010	100			+37.6
מלונות יהלום 1	435 מב		-23	-5.0	-1113

מחשבים ושרותי מחשב

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
דטה מיכון 1.0	1297 מ		-68	-5.0	-101
ה.י.ל.ת. 1.0	4200	89.1			-19.1
יענא 1.0	* 2513	50.5	-132	-5.0	-95.0
* ביצוע חלקי 53.00%					
יענא אופ 1	2110	95.0	-105	-4.7	-7.9
כלל מחשבים 1.0	2020	49.7			+50.7
מ.ל.ל. 1.0	5689 מ		-300	-5.0	-331
מ.ל.ל. 5.0	2118	12.8			-12.8
משוב מחשבים 1.0	2437 מ		-128	-5.0	-110
ניקוב מחשבים 1.	3900	128			-128
ניקוב מחשבים 5.	1701	82.1			-92.2
תים מחשבים 1.0	1200	69.9			-51.4
תים מחשב אופ 1	11400		-315	-2.7	-20.0

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אברהם בינרי 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
אברהם בינרי 5.0	*** הפסקת מסחר ***				
אורן מבנים 1.0	506 תב	970	-56	-10.0	-1220
אורן מבנים 5.0	214 תב	318	-24	-10.1	-218
אזורים 1.0	1300	534	-50	-3.7	-341
אילון 1.0	745 תב	1611	-51	-6.4	-1697
אילון אופ 1	679 תב	503	-79	-10.4	-1143
אל-רוב 1.0	1200	173			-236
אל-רוב 5.0	860				
אמנונים 1.0	713 מ		-38	-5.1	-169
אמנונים אופ 1	525 מ		-38	-6.8	-351
אפריקה 0.1	22770 תב	479	-2530	-10.0	-579
אפריקה 1.0	14940 תב	177	-1660	-10.0	-185
ארזים 1.0	755 מ		-40	-5.0	-480
אילדן 0.1	5850 תב	31.0	-650	-10.0	-31.0
אילדן 0.5	4770	201	-50	-1.0	-201
בן-יקר גת 1.0	2240 תב	49.8	-249	-10.0	-114
ברנוביץ 1.0	1250 תב	5.0	-100	-7.4	-181
ברנוביץ 5.0	620	30.0			-83.0
ברנוביץ אופ 1	585	44.4	-5	-.9	-44.4
דנקנר 1.0	2430 תב	92.0	-270	-10.0	-92.0
דרוקר 1.0	342 תב	105	-22	-6.0	-640
דרוקר 5.0	233 מ		-12	-4.9	-149
דרוקר אופ 1	140.0	500	-7.0	-4.8	-522
דרעד 0.1	2600	13.4	-42	-1.6	-13.4
דרעד 0.5	1495	86.9	-20	-1.3	-182
תל.ב. 0.1	*** הפסקת מסחר ***				
תל.ב. 0.5	*** הפסקת מסחר ***				
נכסים ובנין 1.0	2520 תב	2020	-280	-10.0	-2795
גב-ים 0.1	3933 תב	323	-437	-10.0	-338
גב-ים 0.5	2810	80.0	-90	-3.1	-80.0
הכשרת הישוב 1.0	17550 תב	834	-1950	-10.0	-938
ישפרו 0.1	*** הפסקת מסחר ***				
ישראלום 1.0	5022 תב	83.3	-558	-10.0	-83.3
ישרס 10.0	5232 מ		-275	-5.0	-190
כהן פיתוח 1.0	3344	15.3	-176	-5.0	-18.4
כלל נדלן 0.1	690 תב	3085	-61	-8.1	-1914
לומיר 1.0	1970	90.0			-75.0
לומיר 5.0	990	73.0			-72.7
מ.ת.ם. 1.0	988 מב		-52	-5.0	-141
מאגרי בניה 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
מאגרי בניה אופ1	*** הפסקת מסחר ***				
מודול בטון 1.0	1170 מ		-62	-5.0	-72.4
מיבנאל 5.0	408 מ		-22	-5.1	-3987
מגרב 5.0	308 תב	880	-40	-11.5	-2229
מר-לו 1.0	316 מ		-17	-5.1	-1564
מר-לו אופ 1	2934 תב	40.6	-366	-11.1	-56.0
לוינשטין 1.0	3729		-150	-3.9	-75.0
לוינשטין 5.0	721 מ		-38	-5.0	-237
לוינשטין אופ 1	596 תב	40.0	-152	-20.3	-50.0
ליפשיץ 1.0	500	185			-85.0
ליפשיץ 5.0	226 מ		-12	-5.0	-1476
ליפשיץ אופ 1	126.0 תב	347	-24.0	-16.0	-107
נאות אביב 0.5	10601	30.0			+14.5
נכסי אזורים 1.0	1845 תב	452	-205	-10.0	-372
סהר החזקות 1.0	6000	64.0	-300	-4.8	-64.0
סהר החזקות 5.0	3600 תב	45.0	-400	-10.0	-45.0
סולל בונה מכב א	3051 תב	92.1	-339	-10.0	-160
סתף 1.0	1685 תב	105	-187	-10.0	-269
סתף 5.0	1035 תב	212	-115	-10.0	-444
סתף אופ 1	815 מ		-115	-12.4	-20.0
עמר וסלע 1.0	839 מ		-44	-5.0	-155
קימרה 0.1	805 תב	625	-50	-5.9	-684
קימרה 0.5	345	345			+146
רוזנשטין 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
רוזנשטין 5.0	*** הפסקת מסחר ***				
רוגובין 1.0	1248 מב		-66	-5.0	-416
רוגובין 5.0	768				
רסקו מכוב'	2106 תב	133	-234	-10.0	-138
רסקו רג	2138 תב	68.0	-130	-5.7	-58.0
רסקו אופ 1	2607 תב		-130	-4.8	-10.6

חקלאות

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
מטעי הדר 0.1	1912	310			+66.4
מטעי הדר 0.5	747 תב	824	-83	-10.0	-824
נהדרין 0.1	9054 מ		-476	-5.0	-390
נכסי הדרים 1.0	1155 תב	1350	-100	-8.0	-1211
פרי אור 0.5	2709	96.7	-101	-3.6	-51.1
של-הר 5.0	6650 מ		-349	-5.0	-486

תעשייה

מזון וטבק

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אסאס 1.0	1115 מב		-59	-5.0	-260
אסאס אופ 1	*** לא נסחר ***				
אסלנטיק 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
גולדפרוסט 1.0	3050 מ		-160	-5.0	-171
גולדפרוסט 5.0	552	120	+10	+1.9	+20.1
גולדפרוסט אופ 1	520				
דובק מב ש	2376 תב	768	-264	-10.0	-755
דובק מב מ	2430 תב	1306	-270	-10.0	-1326
ובלכל 1.0	770	758	-40	-4.9	-306
ובלכל 5.0	346	500			+583
פרי-וה 1.0	4835 מ		-255	-5.0	-917
פרי-וה 5.0	2660 מ		-140	-5.0	-556
טמפו בירה 1.0	7400	17.9	-100	-1.3	-17.9
טמפו בירה 5.0	4400	16.4	-90	-2.0	-16.4
יצהר 1.0	1107 תב	911	-123	-10.0	-1048
יצהר א 5.0	625 תב	494	-60	-8.8	-1291
כן 1.0	11340				-.1
מן 5.0	5400 תב	19.7	-300	-5.3	-57.7
מנסרוטס 1.0	3835 תב	75.3	-400	-9.5	-103
עלית 0.1	9450 תב	88.7	-1050	-10.0	-68.8
עסיס ב 0.5	15000	27.0	-510	-3.3	-27.0
שלמה אנגל 1.0	2318 מ		-122	-5.0	-145
שמן מכוב' ש'	3281 תב	76.2	-364	-10.0	-216

טקסטיל והלבשה

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
ארגר 1.0	* 634	50.0	-33	-5.0	-99.0
* ביצוע חלקי 55.00%					
ארגר אופ א	2166 מ		-134	-5.8	-71.0
אופים 1.0	900 תב	305	-100	-10.0	-405
אופים אופ 1	1739 מ		-200	-10.3	-4.2
אופנת ברוך 1.0	995 מ		-52	-5.0	-725
אופנת ברוך 5.0	573 מ		-30	-5.0	-1315
אפתן 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
אפתן אופ 1	*** הפסקת מסחר ***				
ארגמן רג ש	4010 תב	50.0	-225	-5.3	-62.0
אתא ב 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
אתא ג 0.1	*** הפסקת מסחר ***				
דלתא-גליל 1.0	2430 תב	518	-270	-10.0	-1194
דלתא-גליל א 3.0	2115 תב	106	-235	-10.0	-233
מטויות כאותר 1.	*** הפסקת מסחר ***				
מטויות כאותר 5.	*** הפסקת מסחר ***				
מטויות אופ 1	*** הפסקת מסחר ***				
ריטלנו 1.0	1282 מ		-67	-5.0	-539
ריטלנו 5.0	828	32.4			+32.4
ורדינון 1.0	2790 תב	50.0	-209	-7.0	-150
זיקית 1.0	2071 מ		-109	-5.0	-159
זיקית 5.0	1399	246	-1	-.1	-38.8
טיב-טוב 1.0	333	765			+62.4
טיב-טוב אופ 1	* 232	212	-17	-6.8	-467
* ביצוע חלקי 64.90%					
יוסאר 1.0	1683				
לודזיה 0.1	1175 תב	100	-130	-10.0	-283
לודזיה 0.4	366 תב	2377	-41	-10.1	-3077
ליגת 1.0	376 מ		-20	-5.1	-5823
מים גליקו 1.0	1083 מ		-57	-5.0	-1319
מים גליקו אופ 1	2450	5.0			+10.0
מקט 0.1	36000				-5.0
מקט 0.5	5000 תב	350	-400	-7.4	-432
עיט 1.0	8984 מב		-473	-5.0	-36.7
עיט 5.0	2450 תב	344	-170	-6.5	-376
עמק 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
פולגת א 0.1	6250 תב	661	-650	-9.4	-728
פולגת ב 0.4	3024 תב	895	-336	-10.0	-1265
פולינון א 0.5	2528 מ		-133	-5.0	-468
פרגוד 1.0	760 תב	200	-41	-5.1	-591
שלגינה 1.0	10260 מ		-540	-5.0	-448
תעש רוגוזין 1.0	3924 מ		-206	-5.0	-1875

מתכת ומוצריה

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אוקטגון 5.0	*** הפסקת מסחר ***				
אוקטגון אופ 1	*** הפסקת מסחר ***				
אורדן 10.0	10870 תב	354	-1200	-9.9	-638
אורדן 50.0	8730 תב	157	-970	-10.0	-217
כבלים ש	7600	5.5	-400	-5.0	-5.5
התכוף 1.0	4328 תב	126	-320	-6.9	-106
התכוף 5.0	2020 תב	260	-200	-9.0	-335
קוספאות מח 1.0	499 תב	1581	-55	-9.9	-1970
קוספאות מח 5.0	390 מ		-20	-4.9	-206
מורגן 1.0	506 תב	660	-56	-10.0	-1070
מורגן אופ א	431 מב		-28	-6.1	-180
מתכת סרום 1.0	1758 מ		-92	-5.0	-262
מתכת סרום אופ 1	1338 מ		-92	-6.4	-597
כבלי ציון 1.0	1709 מ		-90	-5.0	-1464
כבלי ציון 5.0	360 תב	2184	-30	-7.7	-4024
כבלי ציון אופצ	500 תב	462	-143	-22.2	-1056
קרמני 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
קרמני 5.0	*** הפסקת מסחר ***				
נחושתן 0.1	5400 תב	32.4	-600	-10.0	-42.4
נחושתן 0.5	1710 תב	41.5	-120	-6.6	-182
עריד 3.0	1173 מב		-61	-4.9	-331
פקר פלדה 1.0	3420 מ		-180	-5.0	-277
קינג 1.0	5900	6.0	-300	-4.8	-6.0
קינג 5.0	2820 תב	50.0	-200	-6.6	-221
קליל 1.0	2223 מב		-117	-5.0	-51.3
קליל 5.0	810 תב	354	-90	-10.0	-354
שלדות 5.0	1230 תב	80.0	-137	-10.0	-140
תעשיות לכיש 1.0	837 תב	710	-93	-10.0	-710
תעשיות לכיש 5.0	441 תב	350	-49	-10.0	-350

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אלביט 3.0	338500	30.6	-16000	-4.5	-37.6
אלקו 0.1	2836 מ		-149	-5.0	-25.0
אלקו 0.75 ש	1624 תב	212	-100	-5.8	-241
אלקו 0.25 מ	1619 תב	63.8	-100	-5.8	-63.8
אלקטרה 0.1	8055 תב	11.4	-895	-10.0	-11.4
אלקטרה א 0.5	4750	100			+30.3
אלרון 3.0	311551	13.4	-7449	-2.3	-17.0
ארית 1.0	24400 תב	80.0	-2600	-9.6	-110
ארית אופ 1	23800 תב	21.5	-2700	-10.2	-27.3
כלל תעש אלקטרו	2215	1206	-100	-4.3	-2175
ספקטרוניקס 1.0	* 1544	250	-81	-5.0	-413
* ביצוע חלקי 64.60%					
ספקטרוניקס 5.0	990 תב	700	-109	-9.9	-491
פויכטונגר 1.0	1294 תב	122	-120	-8.5	
פויכטונגר 5.0	665	231	-35	-5.0	-551
ציקלון 1.0	3559 תב	23.5	-396	-10.0	-257
ציקלון 5.0	1818 תב	384	-202	-10.0	-384
קנגשטיין אורלר 1.	2340 תב	86.3	-260	-10.0	-115
קנגשטיין אורלר 5.	1135 תב	101	-100	-8.1	-171
ת.א.ת. 1.0	2329 תב	96.0	-259	-10.0	-185
ת.א.ת. 5.0	684 תב	1093	-76	-10.0	-865
ת.א.ת. אופ 1	4762 תב	15.0	-778	-14.0	-9.0
תדאה 1.0	1250	95.0	-110	-3.3	-35.0

מוצרי בניה

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אי.פ. כלל בנין 1.	1554 תב	320	-160	-9.1	-310
אלקול 5.0	3990 מ		-210	-5.0	-284
איקשטיין 1.0	7000	96.6	-300	-4.1	-96.6
איקשטיין 5.0	6200	15.0	-200	-3.1	-39.5
בטון תריר 1.0	*** לא נסחר ***				
בטון תריר 5.0	*** לא נסחר ***				
בר-טון 1.0	2099				
בר-טון 5.0	448	180	+1	+.2	+190
בר-טון אופ 1	300	1129			-529
המפלול 1.0	666 תב	184	-74	-10.0	-184
המפלול 5.0	400 תב	802	-45	-10.1	-952
טרומאסבסט 1.0	4971 תב	20.1	-552	-10.0	-9.9
טרומאסבסט 5.0	1291 תב	20.1	-143	-10.0	-38.1
מ.ל.ט. 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
מ.ל.ט. 5.0	*** הפסקת מסחר ***				
מוזול השק כתעש	1363 מ		-72	-5.0	-291
טואיקה ולפמן 1	*** לא נסחר ***				
טואיקה ולפמן 5	*** לא נסחר ***				

כימיה, גומי ופלסטיק

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אגן 5.0	11250 תב	57.2	-1250	-10.0	-80.9
אליאנס ב 200.0	855 מ		-45	-5.0	-821
גל תעשיות 1.0	3300 תב	70.5	-200	-5.7	-141
גל תעשיות 5.0	1680	245	-60	-3.5	-257
דקסר 1.0	3044	10.7			-10.7
רשנים 0.1	9514 מ		-502	-5.0	
רשנים 0.5	3015 תב	279	-335	-10.0	
חיפה כימיקל 10.0	1119 תב	3098	-80	-6.7	
טבע ש	40450	186	-500	-1.2	
טבע אופ 4	38300	26.9	-1200	-3.0	
ליפסקי 1.0	810	580			
ליפסקי אופ 1	1513 תב	17.2	-162	-9.7	
ים המלח 0.1	9400 תב	1151	-550	-5.5	
פטרוכימיים 10.0	259 תב	29757	-29	-10.1	
מקסימה 1.0	2840 תב	22.5	-160	-5.3	
מקסימה 5.0	1276	357	-34	-2.6	
מקסימה אופ 1	1400	23.5			
נקה כמיקל 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
סנו 1.0	7220 מ		-380	-5.0	
סנו 5.0	3617 מ		-190	-5.0	
קרם כימיקל 1.0	3850				
קרם כימיק אופ 1	3399	4.9	-101	-2.9	
ת.כ.ל. 1.0	1565 מב		-82	-5.0	
ת.כ.ל. 5.0	806 מב		-42	-5.0	
תיא 5.0	3867	6.0			
פרוטארום 10.0	9242 מ		-486	-5.0	
תרז א 5.0	2232 מ		-117	-5.0	

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
רפרון 1.0	3798	32.2			
רפרון 5.0	1922	15.3			
ח.מ.ן. 1.0	1729	85.6			
ח.מ.ן. אופ 1	1550	50.0	-59	-3.7	
יאה 1.0	3094	41.2	-155	-4.8	
יאה אופ 1	4600	18.0			
לבידי אשקלון 1.	264 תב	688	-29	-9.9	
לבידאשקלון אופ1	400 תב	300	-50	-11.1	
מולט ב 0.5	10200	57.7	+200	+2.0	
מפעלי ניר 10.0	93000 תב	12.8	-7500	-7.5	
סקאנדיה 1.0	1105 תב	135	-120	-9.8	
רים 0.1	1700	92.0	-70	-4.0	
רים 0.4	830	60.0	-39	-4.5	
תעל ב 0.2	8820 תב	175	-980	-10.0	

תעשיות שונות

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אלומית 1.0	3900				
אלומית 5.0	1840				
אגרין 1.0	1720 מ		-90	-5.0	
אגרין 5.0	810 תב	80.0	-90	-10.0	
אגרין אופ א	495 מ		-90	-15.4	
חמישה יוד 1.0	7290 תב	60.3	-810	-10.0	
ויקה 1.0	3564 תב	9.2	-396	-10.0	
ויקה 5.0	1950 תב	52.1	+103	+5.6	
ה.ג.פולק 1.0	6080 מ		-320	-5.0	
ה.ג.פולק 5.0	2086 מ		-110	-5.0	

השקעות תעשיה

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
מרכזית ב 0.1	3430 תב	287	-300	-8.0	
כור כב' 1.0	4000000	.1	-400000	-5.9	
כלל תעשיות 1.0	845 תב	7735	-60	-6.6	-13021
מאגרי טכנולוגיה	351 תב	3984	-39	-10.0	
מאגריטכנו אופ 1	236 תב	2282	-39	-14.2	

חברות להשקעה

השקעה ואחזקות

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אוניקו ש	2980	83.1	-60	-2.0	
אידיבי פתוח 2.0	2065 תב	2877	-110	-5.1	
אינקוכה 0.1	1235 מ		-65	-5.0	
אינקוכה 0.5	602 תב	462	-67	-10.0	
אלגר ש	2308 תב	3.0	-257	-10.0	
אלגר מ	2311 תב	96.6	-257	-10.0	
אלרן ש	1503 תב	1194	-167	-10.0	
אלרן מ	1530 תב	53.5	-170	-10.0	
אמישר כב' 1.0	*** הפסקת מסחר ***				
אפיק 1.0	840	17.6	+12	+1.5	
אפיק 5.0	653	4.0			
נחלת 1.0	1600 תב	50.0	-100	-5.9	
חברה לישראל 1.0	2000	40.4	-50	-2.4	
חברה לישראל 5.0	666 תב	383	-74	-10.0	
וולפסון 0.1	58000	1.6	-1000	-1.7	
וולפסון 1.0 יז	14040 תב	16.7	-1560	-10.0	
אמפא א 0.5	5755 תב	103	-500	-8.0	
פועלים השק ש	2120 תב	1012	-220	-9.4	
לאומי השק 0.1	2385 תב	729	-265	-10.0	
דיסקונט השק ש	2980 תב	2212	-320	-9.7	
מזרחי השק ש	6400	60.5			
מור השק אגח 124	8582				
חידון 1.0	1421 תב	122	-158	-10.0	
חידון 5.0	389 מ		-20	-4.9	
יצוא ש	3800 תב	149	-500	-7.9	
ירדן א 0.1	1178 מ		-62	-5.0	
כלל ישראל 10.0	1283 תב	1013	-143	-10.0	
כלל ישראל 50.0	292 תב	324	-88	-10.0	
לנדקו 0.1	4561 מ		-240	-5.0	
לנדקו 0.5	1454 מ		-76	-5.0	
מנור 0.1	5337 תב	95.9	-593	-10.0	
כנגר א 0.5	2880	35.0	-20	-.7	
עוז השק ב 0.1	1790	77.5			
עוז השק ג 0.5	* 703	183	-37	-5.0	
* ביצוע חלקי 67.10%					
פז השק ש	10890 תב	186	-1210	-10.0	
סמה א 0.1	4005	77.0			
סמה 0.5	1900 מ		-100	-5.0	
פריון ב 2.5	960 מ		-50	-5.0	

מחקר ופיתוח

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אמצעים מתוחכמים	*** הפסקת מסחר ***				
אמצעים אופ 1	*** הפסקת מסחר ***				
גליל טכנולוגיות	3676	300			

דלק ונפט

נייר	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
דלק חיפושינפט 1.	2400	114	-46	-1.8	
דלק חיפושינפט 5.	1218	116	-60	-4.7	
פז חיפושי נפט	9000 תב	316	-700	-7.2	
טראויל 1.0	1449 תב	100	-160	-9.9	
טראויל 5.0	560	219	-10	-1.8	
טראויל אופ 1	505	125	-1	-.2	
י.ו.א.ל. 5.0	864 תב	2644	-96	-10.0	
מ.נ.ג. 1.0	1985 מ		-105	-5.0	
מ.נ.ג. 5.0	693 תב	888	-77	-10.0	
סיסמיקה 1.0	1882 מ		-57	-5.0	
סיסמיקה 5.0	377 מ		-20	-5.0	
סיסמיקה אופ 1	263 מ		-20	-7.1	
סדאויל ב 0.5	1685	442			
צפון אמריק נפט 1.	216	3153			
צפון אמריק נפט 5.	161.5 מ		-8.5	-5.0	
צפון אמריקנפט אופ	426 מ		-24	-5.3	
נפטא ש	722500 מ		-38500	-5.1	

נסחרות במט"ח

נייר	השער
גוית מ	233

מפולת שערים: 330 מניות ירדו - 95 „מוכרים בלבד"

משקיעים שהתאכזבו ממצבו הקשה של השוק המניות, ניסו למכור את מניותיהם כמעט בכל מחיר □ הצעים גדולים גם במניות הבנקים שבהסדר שירדו ב־2—3 אחוזים; באיגרות החוב הדולריות; ובקרנות הנאמנות המיתמחות במניות □ ביקושים רק לצמודי המדד

מאת שמעון יונה

אווירה קשה שררה אתמול בבורסה, בעקבות גל של הצעים וירידות שערים תלולות שפקדו כמעט את כל ענפי המסחר. היו שהגדירו ירידות אלה כ„מפולת", והיו שהסתפקו בהגדרות מתונות יותר כמו „בהלת מכירות" או „מכירת סוף העונה".

כך או כך, 330 מניות ירדו אתמול, מהן 156 ירדו ב־5—15 אחוזים ו־95 נרשמו „מוכרים בלבד" לאחר שלא נמצאו להן קונים. מחזור העיסקות היה גדול מהרגיל והסתכם ב־6.7 מיליארד שקל — מזה 4.4 מיליארד במניות הבנקים שבהסדר שסבלו אף הן מהצעים כבדים.

הצעים גדולים היו גם באגרות החוב הצמודות לדולר ובקרנות הנאמנות המיתמחות במניות. אפילו הדולר השחור ירד אתמול ב־10 שקלים ומחירו נע בין 1570 — 1580 שקל לדולר.

הברוקרים נתקפו בבהלה

ההצעים הכבדים נבעו אתמול משתי סיבות עיקריות: האחת, המצב הכלכלי הקשה במשק והידיעות על חברות רבות שנקלעו לקשיים כלכליים, והשניה, האכזבה של המשקיעים מכך שכספי הפדיונות של מניות הקשישים לא הגיעו לבורסה.

ההצעים הקיפו אתמול גם את המניות ה„כבדות" המבוססות, המוחזקות בדרך כלל על ידי קרנות הנאמנות והברוקרים הפרטיים. האחרונים אגרו בתקופה האחרונה מניות „כבדות" רבות, בתיקווה למכור אותן לקשישים, תוך צבירת רווחים גבוהים. אולם לאחר שהתברר סופית כי הקשישים אינם משקיעים את כספם בבורסה, נתקפו קרנות הנאמנות והברוקרים בבהלה, ו„זרקו" אתמול לשוק כמויות גדולות של מניות.

היקף הפדיונות בקרנות הנאמנות המיתמחות במניות הסתכמו אתמול בכ־6 מיליארד שקל. הקרנות הזרימו בתגובה הצעים גדולים לשוק ואלה נקלטו רק לאחר ירידות של 5 אחוזים ויותר.

רק בקרנות צמודות המדד היו ביקושים של כ־4.5 מיליארד שקל — מתוך זה 3 מיליארד שקל בקרן „סגולה" של בנק לאומי.

הצעים גדולים בבנקאיות

הצעים גדולים מהרגיל, שהסתכמו ב־7.6 מיליארד שקל נרשמו אתמול למניות הבנקים שבהסדר, גם בתחום השקעות זה היו רבים ש„אגרו" מניות בתיקווה שיוכלו למכור אותן לקשישים ברווחים נאים. אולם לאחר שהקשישים נמנעו מלקנות מניות אלה, מיהרו בעלי המניות למכור אותן בבורסה.

התוצאה הבלתי נמנעת: ירידות של 2־3 אחוזים למניות הבנקים שבהסדר, שהתשואה עליהן עלתה ליותר מ־14.5 אחוזים לשנה. יצויין כי לפני כשבועיים, כאשר הכל סברו שהקשישים ישקיעו כספם במניות אלה, ירדה התשואה בהן ל־12.5 אחוזים. כל אחוז תשואה, שווה לכ־5 אחוזים במחיר המניות בבורסה.

מבין המניות ה„כבדות" שירדו אתמול, כדאי לציין את „הכשרת הישוב", אשר איבדו 10 אחוזים משערן, עקב היצע של 150 מיליון שקל; מניות „ים המלח" ירדו ב־5.5 אחוזים, תוך פעילות רבה; „דיסקונט השקעות" ירדו ב־9.7 אחוזים; „הסנה יע"ש" — ב־10 אחוזים; „דלק" — ב־6 אחוזים; „אי. די. בי. פיתוח" יותר מ־5 אחוזים ו„כלל תעשיות" — ב־6.6 אחוזים.

ירידות־שערים חדות נרשמו אתמול במניות „מחסני ערובה 0.5", שערן ירד ב־15 אחוז. „הטבקס 0.1" ירדו 14.9 אחוז; „בנק הספנות 0.5" — ב־13.8 אחוז ו„מינרב" ב־11.5 אחוז.

ביקושים לצמודי מדד

בשוק איגרות החוב הצמודות היתה מגמה מעורבת, נטייה ברורה לירידות־שערים באיגרות החוב הצמודות לדולר. שעריהן של איגרות אלה ירדו עד 3 אחוזים וביניהן בלטו איגרות ה.גלבוע". היקף ההיצעים לאיגרות החוב הצמודות לדולר הסתכם ב־1.6 מיליארד שקל.

באיגרות החוב הצמודות למדד נרשמו, בדרך כלל, עליות־שערים קלות, עקב ביקושים של 1.6 מיליארד שקל. מחזור העסקות באיגרות־החוב הסתכם ב־6.6 מיליארד שקל — כשליש מזה באיגרות החוב הצמודות לדולר וכשליש באיגרות החוב הצמודות ב־100 אחוז.

מצעד החברות המפסידות בבורסה

על מצבה העגום של הבורסה, ושל החברות שמניותיהן נסחרות בה, ניתן ללמוד ממאזניהן של ארבע חברות שפורסמו אתמול בבורסה, כי ארבע החברות צברו בשנת 1984־5 הפסדים ענקיים של 100—600 אלף דולר כל אחת.

● „ט.ל.ט.": החברה סיימה את שנת הכספים 1984־5 בהפסד מתואם של 1.02 מיליארד שקל, בהשוואה להפסד מתואם של כ־484 מיליון שקל בשנה הקודמת.

● „משוב": החברה הפסידה בשנת הכספים 1984־5 סכום של 525 מיליון שקל, בהתאמה לאינפלציה. לעומת הפסד מתואם של כ־167 מיליון שקל בשנה הקודמת.

● „ישפרו": החברה הפסידה בשנת 1984־5 סכום של כ־2.6 מיליון שקל, בהתאמה לאינפלציה. לעומת רווח מתואם של 80 מיליון שקל בשנה הקודמת.

● „אמצעים מיתוחכמים": החברה הפסידה בשנת 1984־5 תש35 מיליון שקל, בהתאמה לאינפלציה, לעומת הפסד מתואם של 254 מיליון בשנה הקודמת.

הודעות בבורסה

● „מאגרי בנייה": החברה מתכוונת לאשר שינוי ביעוד תמורת ההנפקה, שנקבעה בתשקיף החברה ביולי 1983. על־פי השינוי, יושקע סכום של 93 מיליון שקל (במחירי יום ההנפקה) — בהחזר חובות והגדלת ההון החוזר וזאת במקום להשקיעו בבתי־אבות סיעודיים. החברה קיבלה את אישורו של הממונה על שוק ההון.

הדולר השחור

בשוק השחור היו אתמול היצעים, ועקב כך ירד מחירו של הדולר בכ־10 שקלים ומחירו נע בין 1570 ל־1580 שקל לדולר.

מילוה קצר מועד

הסידרה	ימים לפדיון	השער	התשואה
1115	1	— הפסקת מסחר —	
1125	8	99.05	3.70%
1135	15	98.25	3.64%
1145	22	97.25	3.93%
1215	29	96.90	3.36%
1225	36	96.50	3.06%
1235	43	94.90	3.77%
1245	50	94.20	3.70%

אגרות חוב

הסידרה	השער	השינוי בנק'
4% מלווה מדינה (100% הצמדה)		
ש4002	437091.0	+12731
ש4001	406000.0	
ש4004	400000.0	
מ3011	292300.0	+3000.0
מ3031	295000.0	-500.0
מ3012	292000.0	+4400.0
מ3032	292000.0	+4000.0
שגיא		
ק' 101 תשואה 4.40%		
4101	259.4	-2.0
ק' 102 תשואה 4.45%		
4102	100.8	+.1
4103	96.7	+.2
4104	93.6	+.2
ק' 351 תשואה 4.70%		
4301	92.5	+.1
ק' 201 תשואה 3.65%		
3% מלווה מדינה (100% הצמדה)		
ש3601	27892.0	-176.0
ש3602	25600.0	-162.0
ק' 202 תשואה 3.62%		
ש3603	23624.0	-218.0
3604	21131.0	-200.0
ק' 203 תשואה 3.85%		
ש3605	19269.0	-193.0
ש3606	18155.0	-182.0
ש3607	17196.0	-175.0
ש3608	16271.0	-169.0
ק' 204 תשואה 4.00%		
ש3609	15171.0	+24.0
ש3610	13846.0	+22.0
ש3611	13160.0	+22.0
ש3612	12955.0	+21.0
ק' 205 תשואה 3.96%		
1613	12200.0	+19.0
ש1614	11685.0	+19.0
ש1615	10787.0	+18.0
ש1616	9861.0	+16.0
ק' 206 תשואה 3.50%		
ש1617	9529.0	+174.0
ש1618	9036.0	+159.0
ש1619	8166.0	+136.0
ק' 207 תשואה 3.79%		
ש1620	7883.0	+210.0
ש1621	7482.0	+221.0
ש1622	6740.0	+202.0
ק' 208 תשואה 4.10%		
ש1623	6202.0	+187.0
ש1624	5819.0	+179.0
ק' 209 תשואה 4.35%		
ש1625	5210.0	+9.0
ש1626	4849.0	+6.0
ש1627	4491.0	+7.0
ק' 210 תשואה 4.45%		
ש1628	4101.0	+7.0
ש1629	3819.0	+6.0
ש1630	3624.0	+5.0
ק' 211 תשואה 4.74%		
ש1631	3332.0	+6.0
ש1632	3139.0	+5.0
ש1633	2961.0	+5.0
ק' 212 תשואה 3.62%		
3634	2803.0	+55.0
ש3635	2649.0	+51.0
ש3636	2549.0	+29.0
ק' 213 תשואה 4.59%		
ש3637	2219.0	+5.0
ש3638	2061.0	+5.0
ש3639	1902.0	+4.0
ק' 214 תשואה 4.08%		
ש1640	1623.0	+37.0
ש1641	1494.0	+12.0
ק' 215 תשואה 4.35%		
1642	1250.0	-26.0
ש1643	1059.0	-23.0
ק' 216 תשואה 3.69%		
1644	1018.0	+1.0
1645	917.4	+1.4
ק' 251 תשואה 4.61%		
1.25% כלל		
3701	765.0	-21.6
ק' 252 תשואה 4.10%		
3702	596.5	+16.0
ק' 253 תשואה 4.69%		
3703	511.5	-14.1
3704	438.2	-12.2
ק' 261 תשואה 4.65%		
גליל משותף		
3751	238.4	-.3
ק' 262 תשואה 4.36%		
3752	95.2	-.6
3753	91.1	-.6
ק' 271 תשואה 2.22%		
3901	105.7	-.9
4% פיתוח (90% הצמדה)		
ש3101	265000.0	+1000.0
ש3102	256500.0	+1000.0
ש3103	251000.0	+1000.0
ש3104	239500.0	
ש3105	233000.0	+3000.0
ק' 404 תשואה 5.00%		
ש3106	225133.0	-2458.0
ק' 405 תשואה 3.50%		
ש3107	219960.0	-1540.0
ק' 406 תשואה 3.50%		
ש3108	214398.0	-1270.0
ק' 407 תשואה 3.45%		
ש3109	211274.0	+1542.0
ק' 408 תשואה 3.30%		
ש3110	211626.0	-1864.0
ק' 409 תשואה 3.60%		
ש3111	205202.0	+989.0
ק' 410 תשואה 4.90%		
ש3112	199224.0	-2009.0
ק' 411 תשואה 3.10%		
ש3113	206322.0	-229.0
ק' 412 תשואה 3.10%		
ש3114	198994.0	-32.0
ק' 413 תשואה 4.60%		
ש3115	193564.0	-2490.0
ק' 414 תשואה 5.00%		
ש3116	186915.0	-4815.0
ק' 415 תשואה 3.10%		
ש3117	198461.0	+318.0
ק' 416 תשואה 2.10%		
ש3118	194942.0	-302.0
ק' 401 תשואה 4.85%		
ש3201	160836.0	-4432.0
ק' 502 תשואה 4.00%		
ש3702	166393.0	-1373.0
ק' 501 תשואה 3.50%		
ש3203	165801.0	+850.0
ש3204	162194.0	+867.0
ק' 504 תשואה 4.40%		
ש3205	157324.0	-952.0
ק' 505 תשואה 3.80%		
ש3206	152276.0	+241.0
ש3210	153179.0	+247.0
ק' 506 תשואה 3.61%		
ש3211	149472.0	+241.0
ש3213	148865.0	+236.0

הסידרה	השער	השינוי בנק'
ק' 107 תשואה 3.50%		
ש3213	141270.0	+577.0
ש3214	135661.0	+571.0
ק' 551 תשואה 4.24%		
6% פיתוח (90% הצמדה)		
ש3101	132488.0	-3689.0
ק' 552 תשואה 4.55%		
ש3502	110857.0	2515.0
ש3503	116988.0	-2252.0
ש3504	114122.0	-2313.0
ש3505	115536.0	-2344.0
ק' 703 תשואה 4.85%		
7% פיתוח		
ש3521	115971.0	-2975.0
ש3524	105959.0	-2906.0
ק' 702 תשואה 3.90%		
ש3522	112604.0	+1524.0
ש3523	106197.0	+1488.0
ק' 701 תשואה 4.81%		
ש3525	101755.0	+167.0
ש3526	101699.0	+166.0
ש3527	99555.0	+163.0
ש3528	96694.0	+159.0
ק' 704 תשואה 4.95%		
ש3529	96264.0	+182.0
ש3530	94010.0	+178.0
ש3531	93614.0	+178.0
ש3532	90894.0	+171.0
ש3533	90019.0	+174.0
ש3534	85189.0	+163.0
ק' 705 תשואה 5.03%		
ש3535	85660.0	+141.0
ש3539	81110.0	+122.0
ק' 706 תשואה 4.99%		
ש3536	85426.0	+182.0
ש3537	85140.0	+186.0
ש3538	80134.0	+176.0
ש3539	79412.0	+165.0
ש3541	77162.0	+160.0
ש3542	80661.0	+177.0
ש3543	76409.0	+165.0
ק' 707 תשואה 4.90%		
ש3544	77061.0	+192.0
ש3546	75247.0	+189.0
ש3547	74795.0	+183.0
ש3548	74585.0	+185.0
ש3550	71028.0	+180.0
ש3551	70240.0	+179.0
ק' 708 תשואה 5.01%		
ש3549	73826.0	+186.0
ש3549	70205.0	+177.0
ש3552	65333.0	+161.0
ש3554	68854.0	+165.0
ש3555	64884.0	+165.0
ק' 709 תשואה 5.01%		
ש3553	63277.0	+161.0
ש3571	58320.0	+90.0
ק' 710 תשואה 5.31%		
ש3556	61091.0	+119.0
ש3558	61011.0	+119.0
ש3559	59760.0	+115.0
ש3560	55657.0	+110.0
ש3561	55195.0	+108.0
ק' 711 תשואה 5.31%		
ש3557	62306.0	+101.0
ש3572	57282.0	+91.0
ק' 712 תשואה 4.96%		
ש3573	55395.0	+110.0
ש3574	51110.0	+101.0
ש3577	51158.0	+102.0
ש3578	47051.0	+93.0
ק' 711 תשואה 4.96%		
ש3575	50399.0	+100.0
ש3576	50374.0	+100.0
ש3579	46195.0	+92.0
ק' 714 תשואה 4.95%		
ש3580	43585.0	+225.0
ש3581	39626.0	+205.0
ש3582	36454.0	+187.0
ש3583	35159.0	+154.0
ק' 715 תשואה 4.66%		
ש3584	33712.0	+56.0
ש3585	32049.0	+52.0
ש3586	29018.0	+47.0
ש3588	29006.0	+47.0
ק' 716 תשואה 4.90%		
ש3587	29026.0	+235.0
ש3591	26458.0	+199.0
ש3592	26370.0	+199.0
ש3593	26238.0	+198.0
ק' 717 תשואה 4.63%		
ש3589	26485.0	+43.0
ש3594	25219.0	+41.0
ש3596	24072.0	+19.0
ש3597	23853.0	+39.0
ק' 718 תשואה 4.96%		
ש3590	25844.0	-180.0
ש3595	24560.0	-176.0
ק' 101 תשואה 3.34%		
4% פיתוח [illegible]		
ש2001	114969.0	+184.0
ש2002	116033.0	+184.0
ק' 102 תשואה 4.46%		
ש2003	107519.0	+176.0
ש2005	101161.0	+165.0
ש2006	101134.0	+165.0
ש2007	98970.0	+162.0
ק' 103 תשואה 4.20%		
ש2004	110066.0	-1030.0
ש2009	101048.0	-1033.0
ק' 104 תשואה 4.00%		
ש2008	92400.0	+841.0
ש2012	93848.0	+846.0
ש2015	93110.0	+846.0
ק' 105 תשואה 4.40%		
ש2010	98920.0	+162.0
ש2011	96907.0	+158.0
ש2013	97137.0	+158.0
ש2014	94243.0	+158.0
ש2017	91865.0	+150.0
ש2019	91540.0	+149.0
ק' 106 תשואה 4.45%		
ש2016	96116.0	+277.0
ש2018	93726.0	+273.0
ק' 107 תשואה 4.60%		
ש2020	84857.0	-1027.0
ש2021	83318.0	-1010.0
ש2024	78533.0	-971.0
ק' 108 תשואה 4.00%		
ש2021	91594.0	+148.0
ש2023	86140.0	+139.0
ש2025	81136.0	+125.0
ש2026	80319.0	+131.0
ק' 109 תשואה 4.00%		
ש2027	76126.0	+152.0
ש2029	74968.0	+149.0
ק' 110 תשואה 4.00%		
ש2028	80652.0	+130.0
ש2030	76734.0	+126.0
ק' 111 תשואה 3.70%		
ש2031	73712.0	+1417.0
ש2033	68590.0	+1362.0
ש2035	65867.0	+1469.0
ק' 112 תשואה 3.00%		

הסידרה	השער	השינוי בנק'
ש2032	76922.0	+121.0
ש2034	72666.0	+115.0
ש2036	66700.0	+106.0
ק' 113 תשואה 2.80%		
ש2037	62136.0	+99.0
ש2039	60062.0	+95.0
ש2041	56980.0	+90.0
ש2052	52452.0	+83.0
ק' 114 תשואה 4.75%		
2051	54510.0	-1490.0
ש2051	50116.0	1405.0
ק' 115 א' תשואה 0.43%		
ש2014	54356.0	-1524.0
ק' 115 ב' תשואה 0.46%		
ש2060	43255.0	+61.0
ק' 116 א' תשואה 0.69%		
ש2055	53467.0	+82.0
ק' 116 ב' תשואה -0.40%		
ש2057	51640.0	+77.0
ק' 116 ג' תשואה 0.12%		
ש2059	46138.0	+69.0
ק' 117 תשואה -1.31%		
ש2061	14986.0	912.0
ש2062	12095.0	-890.0
ש2063	10803.0	-871.0
[illegible]		
אגח	*** הפסקת מסחר ***	
מים תרירואן	448	
הבשרה 5	173.8	
השקי דיסקונט 177	180.0	2.0
כור הנסכי סד' 1	170.7	5.5
כלל הנסקות סד' 3	470.0	1.0
[illegible]		
ק' א דולר 5	114	
ק' ב ברק 0	178	
ק' 3	100.0	
כלל בינה אגח א	201.0	2.0
תעשים סד' 1	142.0	1.0
6% חשמל		
ח.ב ב' ש	475500.0	+2000.0
ים המלח		
ש	465000.0	
ש	470000.0	
ש2602	1579999	
[illegible]		
ק' 901 תשואה 8.90%		
7001	227.1	-2.3
7002	220.2	-2.1
ק' 902 תשואה 8.80%		
7003	209.7	-1.2
7004	194.6	-1.1
ק' 903 תשואה 8.60%		
7005	181.8	[illegible]
ק' 904 תשואה 8.80%		
7006	171.3	-1.1
ק' 905 תשואה 8.80%		
7007	159.7	1.1
7008	151.2	-1.1
ק' 906 תשואה 8.60%		
7009	147.9	3.6
ק' 907 תשואה 8.80%		
9% [illegible]		
7010	118.2	-2.0
[illegible]		
ק' 908 תשואה 8.80%		
7011	130.6	-3.1
7012	126.0	-3.0
ק' 909 תשואה 8.90%		
7013	122.4	-2.1
ק' 910 תשואה 8.68%		
7014	107.4	-1.0
ק' 911 תשואה 7.80%		
7015	95.3	-4.5
7016	94.8	[illegible]
גלבוע		
ק' 801 תשואה 2.20%		
ש6101	11666.0	-413.0
ק' 802 תשואה 2.90%		
ש6102	7080.0	-236.0
ק' 803 תשואה 2.84%		
ש6103	6327.0	-112.0
ק' 804 תשואה 2.81%		
ש6104	5915.0	-147.0
ש6105	5625.0	-139.0
ק' 805 תשואה 2.85%		
ש6106	5453.0	-103.0
ש6107	5247.0	-101.0
ק' 806 תשואה 2.93%		
ש6108	3260.0	-40.0
ש6109	3556.0	-39.0
ש6110	3516.0	-37.0
ק' 807 תשואה 2.92%		
ש6111	2938.0	-28.0
ש6112	2864.0	-27.8
ק' 808 תשואה 3.95%		
ש6113	1940.0	-40.0
ק' 831 תשואה 3.12%		
ש6151	786.2	-5.8
ש6152	753.4	-5.6
ק' 822 תשואה 3.28%		
ש6153	646.6	-10.6
ש6154	635.1	-10.4
ק' 825 תשואה 3.00%		
ש6155	423.8	+5.1
ק' 824 תשואה 3.00%		
ש6156	341.2	-2.0
ק' 825 תשואה 3.35%		
ש6157	248.0	-1.8
ש6158	235.6	+1.4
ק' 826 תשואה 3.50%		
6159	200.4	-.8
ק' 827 תשואה 3.50%		
6160	185.0	-4.1
6161	178.9	-3.9
ק' 828 תשואה 3.17%		
6162	167.1	-1.0
ק' 829 תשואה 3.49%		
6163	140.9	-6.1
6164	144.8	-6.8
ק' 830 תשואה 3.20%		
6165	130.4	-1.1
ק' 831 תשואה 3.10%		
6166	128.7	-4.2
6167	125.8	-4.1
6168	124.2	-4.1
ק' 832 תשואה 3.20%		
6169	119.6	-.8
ק' 833 תשואה 3.18%		
6170	113.4	-.2
ק' 834 תשואה 2.65%		
6171	83.1	+14.1

קרור מסחרי ותעשייתי

סימקין ש.ט.ל. בע"מ

החברה בעלת ותק של שנים רבות. עוסקת בהתקנות ומתן שירות בקרור התעשייתי כגון: בתי קירור, קרור והקפאה לייצור בנצעלים, תהליכים בקירור ומספקת ציוד מהחברות האטלקיות טכנופריגו אירופה וחברת קונפורט אטליאנה. חברת טכנופריגו מייצרת מדחסים בוכנתיים לאמוניאה ופריאון וכן יחידות בורגיות ומתנגים מושלמים. חברת קונפורט אטליאנה מיצרת צ'ילרים לקרור ומזוג אוויר מסוגים שונים כולל PACKAGE liquid chillers מקוררי אויר ומים וכן צ'ילרים סטנדרטיים. הציוד הנ"ל הוא מהמובילים באירופה ובעל שם עולמי. המוצרים מדברים בעד עצמם. חברת סימקין ש.ט.ל. בע"מ מנוהלת ע"י מר חיים סימקין – בעל ידע רב ונסיון מוכח בשטח זה.

"רמקור"

מפעל המייצר מקררים מסחריים ותעשייתיים וכל העבודות לקרור תעשייתי. מתמחה בהקפאות עמוקות. "רמקור" מוציא מתקנים שעברו בו כל התהליכים עד לגמור מלא, כולל עבודות פחחות, עבודות קרור, עבודות חשמל וכו'. המוצר ניתן למכירה למוסדות וגם לגופים פרטיים. השרות מהיר ומהימן וניתן לכל חלקי הארץ.

קרור ע.מ.ל

מפעל העוסק בהתקנה ושרות למתקני קרור מסחרי ותעשייתי מייצר מקררים וחדרי קרור לפי הזמנה. קבלן רשום אצל רשם הקבלנים מבצעים שרות למוסדות ממשלתיים, בתי חולים וקבוצים.

איי.טי.פי בע"מ

אצלנו תוכלו לקבל חינם מכשירים למשקאות תוססים בכל הטעמים, וסודה ללא הגבלה.

חברתנו מיצגת בארץ את חברת מוסטאר – קורנליוס, המספקת מכשירים לחברות קוקה־קולה, פפסי. ועוד לששים מדינות בעולם.

כמו כן ניתן לשכור ולקנות מכשירים בתנאים מיוחדים.

מספנת קיסריה – קיבוץ שדות ים

חדרי הקרור נבנים לפי דרישת ומידת הלקוח. הם ניתנים להגדלה והעברה בהתאם לצורך היתרונות שלהם: עמידה בפני השפעות הזמן ושינויי מזג אויר עמידה בפני מכות, צבע בלתי פגיע, ניתנים בקלות לניקוי במים וסבון. הפירזול מסוג מעולה תוצרת הארץ או חוץ.

פוליפח – בית שמש בע"מ

מפעל העוסק בתכנון, ייצור והתקנת חדרי קירור טרומיים, דלתות לחדרי קירור, קירות מסך מבודדים וגגות מבודדים.

החומר ממנו נעשים הקירות והגגות הוא הפוליאוריטן.

הקירות והגגות משמשים למבני תעשיה, למחסנים, משרדים ואף למגורים.

את האלמנטים מכינים במפעל "פוליפח" עצמו הממוקם באזור התעשיה בבית שמש, וההרכבה עצמה נעשית בשטח.

יש באפשרותו של הלקוח להזמין את היחידה הרצויה לו ובהתאם למידות הדרושות.

מאחר ועלות ההובלה מחו"ל והמיסוי הכרוך בכך גבוהים ביותר, הופכת הקניה מהמפעל לזולה יותר וחסכונית יותר.

וההתקנה תוך כשבועיים מיום ההזמנה מוכנה היחידה המבוקשת.

איכותם של המוצרים מעולה ורמת בטיחותם גבוהה מאד. אין צורך לציין שהקירות המבודדים חוסכים חמום בחורף וקירור בקיץ.

המפעל מספק ממוצריו לגופים ציבוריים וגופים פרטיים בכל רחבי הארץ.

המפעל אשר קיים 12 שנה מנוהל ע"י מר אלי אלון.

"פוליפח בע"מ אזור התעשיה בית שמש 02-912369, 915616

א.צ. ויסמן בע"מ

המפעל הראשון בארץ שמתמחה ביצור דלתות לבתי קרור. פועל מזה 35 שנה דבר המקנה לו את יחודו בתחום דלתות הקירור. המפעל היחידי בארץ המספק נעילות בטיחותיות לפי תקן גרמני. שירות התיקונים ניתן בכל רחבי הארץ לכל סוגי הדלתות. האספקה מידית.

מילוא בע"מ – אמינות ונסיון של עשרות שנים

חברת מילוא בע"מ אשר החדירה לארצנו את המושג מקררים ומקפיאים סטנדרטיים ברמה בינלאומית גבוהה אינה קופאת על שמריה, וממשיכה בפיתוח והחדרת מוצרים חדשים במגוון רחב. בחברת מילוא בע"מ ניתן להשיג את כל סוגי המקררים והמקפיאים לחנויות שרות עצמי וסופרמרקטים, גלידריות חדרי קרור והקפאה מערכות קרור מושלמות להרכבה עצמית, יחידות קרור להובלה למינוס 38C°.

חברת מילוא בע"מ מיישמת ידע מקצועי וניסיון רב של מיטב החברות הבינלאומיות המוליכות בענף ביבוא וייצור עצמי. את מבחר מוצרי חברת מילוא בע"מ אפשר לראות בפעולה במירב החנויות בארץ לקוחות החברה המרוצים הם השגרירים הטובים והנאמנים ביותר, תודות לטיב המוצרים, רמת השרות הגבוהה והיעוץ המקצועי אותה זוכים לקבל. לחברת מילוא בע"מ מחלקת שרות ארצית ולנוחיות בעלי העסקים באזור צפון הארץ הוקם לפני מספר שנים סניף בחיפה המשרות את הלקוחות באזור קצרה היריעה מלהכיל את רשימת אלפי הלקוחות המרוצים אשר נהנים במשך שנים רבות מטיב המוצרים ורמת השרות..

הניסיון הרב אשר רכשה חברת מילוא בע"מ במשך עשרות שנות פעילות בחוספת האמינות הרבה וטיב השרות מבטאים את האיכות הגבוהה של מערכות הקרור המסחרי המשווקים ע"י החברה לשוק המקומי.

סימקין ש.ט.ל. בע"מ

התקנת ציוד קרור והקפאה

רח' גזית 11 פ"ת טל. 900840 מזכירה אוטומטית 9226825

MILO מילוא בע"מ

• מקררים ומקפיאים לתצוגה שרות עצמי ואחסון
• מקררים וציוד מושלם לסופרמרקטים
• חדרי קירור והקפאה
• מיזוג אויר ואוורור

נציגים בלעדיים

* יעוץ * תיכנון * ביצוע * שרות

260106 ת"א שד' יהודית 7

04-642255 חיפה: חוף שמן

"רמקור"

תחרות 1981/82 העסק הנבחר

•חדרי קרור והקפאה
•מקררים ומקפיאים תעשיתיים ומסחריים
•תכנון, ייצור, הרכבה ושרות.

הכל תחת קורת גג אחת!

אור החיים 42 תל-אביב-יפו

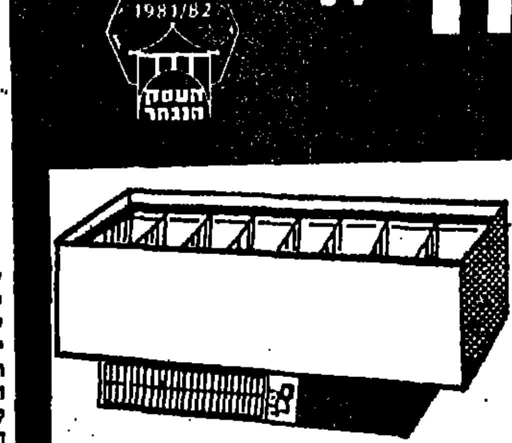

834059

א.ד. ויסמן בע"מ

* דלתות לבתי קירור ייצור והרכבה
* דלתות כנף
* דלתות הזזה ידניות ואוטומטיות
* מסכי מעבר שקופים
* דלתות לאטימת גז
* שירות ותיקונים בכל רחבי הארץ

המסגר 7 מפרץ חיפה
לחזמנות טל: 728598, 04-722479

מספנת קיסריה – קיבוץ שדות ים

לשרותך חדרי קרור והקפאה עמוקה מפיברגלס
לפי מידת ודרישת הלקוח
נוחים, קלים לניקוי שומרים צורה ואטימות לאורך שנים רבות
דלתות קרור לחדרים בנויים מפיברגלס או נירוסטה
* הרכבה במקום * נסיון מצטבר של 35 שנה
קיבוץ שדות ים ד.נ. 38805 חפר, טל. 62912, 063-62911

קרור ע.מ.ל. רחובות בע"מ

התקנה ושרות למיתקני קרור מסחרי ותעשייתי

דרך יבנה, איזור התעשיה (ליד ה"פח")
טל. 461557, 08-473707

איי.טי.פי. בע"מ

MOSTAR אמסטר סוכנויות בע"מ
רח' העבודה 8 ת"א
טל. 283078, 204383

החומר נערך ע"י "מדורי פרסום בידיעות אחרונות", לוינסקי 56 ת"א, טל. 382989, 379965, 384390.

"קירור בני" המקררים שמחממים את הלב

מקרר יכול גם לחמם את הלב. זה קורה כאשר המקרר הוא ציוני (תוצרת הארץ) חלוץ (יליד הנגב) ומוצלח.

עד שנת 1972 תחום הקירור התעשייתי בארץ נשלט רק ע"י מקררי הייבוא. החסרונות היו ברורים: בזבוז מטבע חוץ (למדינה) מחירים גבוהים (לקוני המקררים), והעדר התאמה אופטימלית ומדויקת לתנאי הארץ.

בשנת 1972 חל מהפך בנושא, כאשר לראשונה בארץ החלו לייצר מקררים תעשייתיים מתוצרת מקומית. בין האחראים למהפך היו דוד רזניק וגרייצר בנייהו (בני), בעלי המפעל "קירור בני".

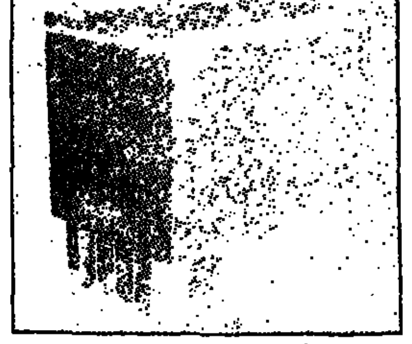

מקפיא גלידה

"קירור בני" הינו מפעל וותיק הפועל למעשה עוד משנת 1964. כשאומרים על המקררים של "קירור בני" שהם מחממים את הלב – זה לא סתם. "קירור בני" זהו מפעל שהוקם בנגב דווקא, מטעמים ציוניים דווקא, ולבד בלי שום הלוואות ובלי שום טובות – פשוט בעזרת הרבה מרץ, יוזמה, כשרון והרבה עבודה קשה.

ההצלחה היתה פנטסטית. כיום חלק גדול מהמקררים התעשיתיים בארץ הינם "קירור בני". רשתות השיווק – השק"ם, תנובה, קו־אופ, שופרסל, גלידות ויטמן, שטראוס, סנוקרסט, טנא נוגה, פלדמן, אוניברסיטת בן־גוריון וכן מושבים, קיבוצים ומפעלים רבים משתמשים במקררים אלו. ("קירור בני" מתמחה במגזרי שוק מגוונים: התעשייתי, החקלאי, המסחרי וכו').

כאשר בוחנים את המקררים – מבינים את הסיבות להצלחה. ראשית – המקררים מותאמים בדייקונות לתנאי הארץ. "קירור בני" משתף פעולה עם שני מפעלים איטלקיים, מהגדולים באירופה: "ארנג" (ARI-NG) ו"יאר" (IAR), ונעזר ביידע שלהם. אך הידע האירופאי מותאם באופן מיוחד לאקלים הארץ, לדוגמא: הבידוד הינו בעובי 7 ס"מ, לעומת 5 ס"מ הנהוגים בחו"ל. והתוצאה היא כמובן מקרר שמתפקד טוב יותר בתנאי הארץ, מאשר מקרר מיובא היה פועל באותם תנאים.

שנית – "קירור בני" הצליח גם להוריד מחירים. אם תיקח מקרר מסוג מסויים, תיווכח שאותו מקרר עצמו, כאשר הוא מיוצר ב"קירור בני" – מחירו זול יותר. ברור את מי תעדיף, וכאשר ברור גם שהמחיר הנמוך יותר איננו בא על חשבון האיכות, אלא להיפך.

"איכות" זו מילת המפתח ב"קירור בני": מיטב החומרים ומירב המאמצים כשהמטרה היא תמיד ליצור מוצר טוב יותר וחזק יותר. החוזק הפיסי מושג ע"י צפיפות ומשקל גבוהים מהרגיל של הפוליאוריטן. פותחה שיטה מיוחדת לחימום הניקוז, צנרת קירור נוספת הוצמדה לדפנות המקרר כדי שיוכל לשמש גם לקירור מוצרים הדורשים קירור יתר (כמו גלידה) וקיבולתו הוגדלה באמצעות תוספת 10 ס"מ לרוחבו. כן נוספו "חלונות גישה" מיוחדים להקלת עבודת הטכנאים.

וה"בייבי" החדש, הלהיט האחרון שעליו גאוותם של הוריו רבה, הינו ה"בייבי מדריד". מקרר רב תכליתי לשירות עצמי במינימרקטים. גם מקרר זה נוצר בסיוע ידע איטלקי, אך כמו כל קודמיו הותאם באופן ספציפי לתנאי הארץ, לאופיו ולדרישותיו המיוחדות של הצרכן הישראל.

אחד הדברים המייחדים את ה"בייבי מדריד" הינו היותו מקרר SELE-COMBINED דהיינו: מקרר המכיל בתוכו את מערכת הקירור, וניתן להפעלה מיידית ע"י חיבור לתקע, כמקרר ביתי רגיל. כמו־כן, הינו מצוייד בשתי יחידות קירור, כאשר האחת מאפשרת פעולת השניה במקרה של תקלה.

זרוע השירות, היא הזרוע השניה, המפעלת ביעילות ובזריזות והמשלימה את פעולת הזרועה התעשייתית והשיווקית. המקררים הם אמנם מעולים ביותר, אך על כל צרה שלא תבוא, עומדת לרשות הלקוחות 12 ניידות שירות, הפרושות ביעילות ברחבי הארץ, ואשר מתייצבות במקום אליו הן נקראות בפרק זמן קצר ביותר (כאשר מקרר מכיל כמה עשרות או מאות ק"ג של גלידה, כל רגע הוא קריטי).

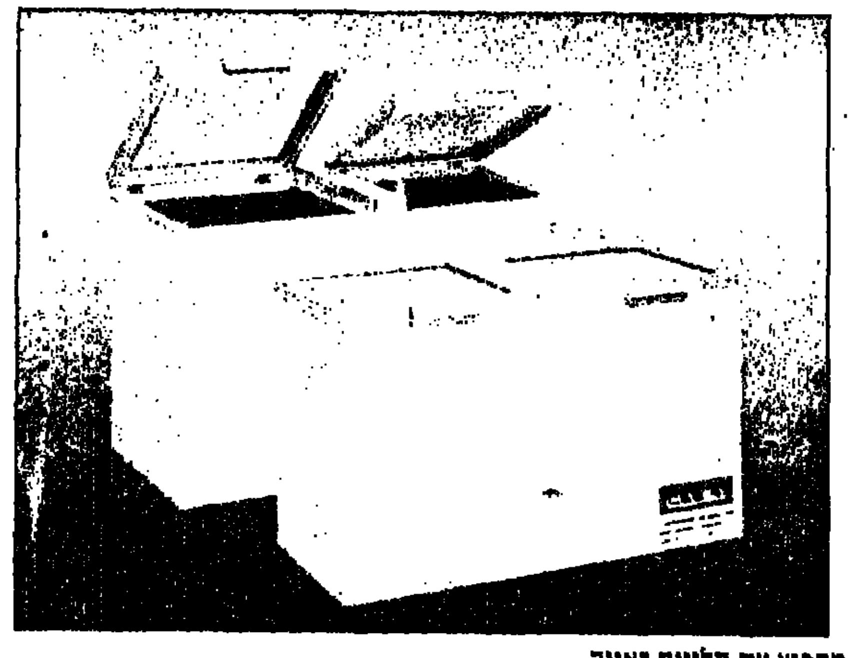

מקפיא עם חלונות ראווה

מקרר בקבוקים

המפעל הזה באמת מחמם את הלב. על רקע תנאי הפיטורין השוררים כיום במשק, כאשר אתם רואים מפעל שלא רק שלא מפטר עובדים, אלא גם קולט עוד ועוד אנשים, ברובם חיילים משוחררים; וכאשר אתה שומע שהעובדים החדשים עוברים הכשרה מיוחדת, במימונו של "קירור בני" (ובהדרכת בי"ס עמל והמרכז להכשרה מקצועית) וכאשר אתה שומע שהמקררים הציוניים, החלוצים והנמרצים האלה מתחילים לעשות גם את דרכם החוצה – לחו"ל – ולהביא דולרים למדינה. זה באמת מביא גאווה ללב.

מי שמעוניין בפרטים נוספים יכול לפנות לדוד או לבני, ב"קירור בני" עמק שרה, באר שבע. טל. 75590, 057-77626.

המקרר שתתעניין בו יהיה אמנם קר מאוד, קבלת הפנים – על בטוח – תהיה חמה.

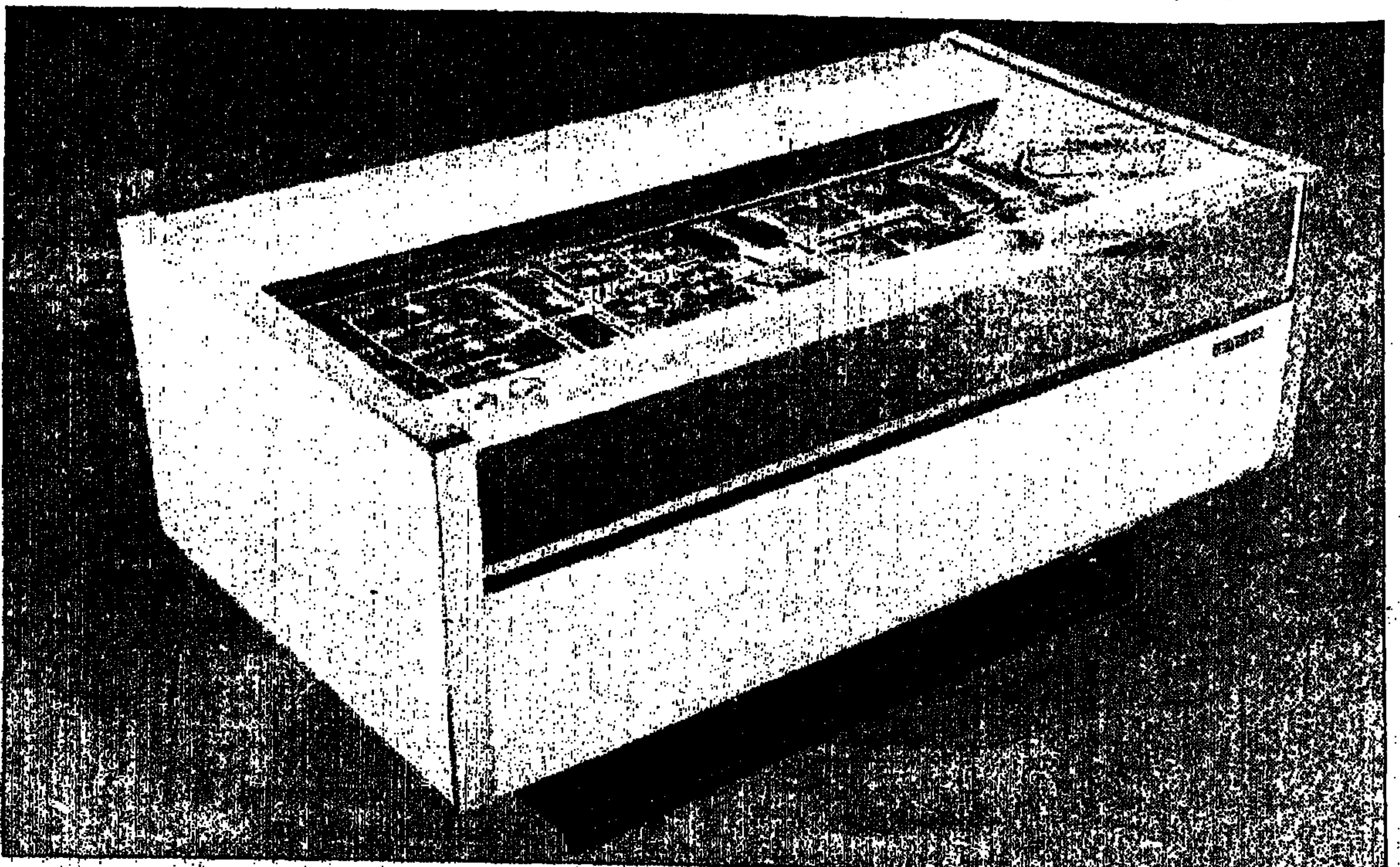

"בייבי מדריד" מקרר לשירות עצמי במינימרקטים

פתרון כל בעיות הקירור ב'פלדמן'

קרור פלדמן – השוכן ברח' מסילת ישרים 76 בתל־אביב קיים 25 שנה ומנוהל ע"י הא־חים יעקב, נתן וישעיהו פלד־מן.

בקרור פלדמן מתמחים בפת־רון כל בעיות הקרור כולל חדרי קרור, מקפיאים פתוחים, מקפאים אנכיים עם דלתות זכוכית וכן אפשרות של ייצור חדרי קרור עם דלתות זכוכית בסגנון אמריקאי המתאימות לכל ספק מוצרי מזון החל מסופרמרקט ענק וכלה בחנות מכולת זעירה.

מקררים ומקפיאים מסחריים תוצרת קרור פלדמן נמצאים בסופרמרקטים, מינימרקטים ומסעדות בכל רחבי הארץ. ראוי לציין שכל ויטרינות הק־רור ברשת חנויות "קסולסקי" יוצרו והותקנו, ע"י קרור פלד־מן. בקרור פלדמן מתאימים את ייצור מתקני הקרור עפ"י דרי־שות הלקוח, ואין כאן שום בעיה של מוצרים סטנדרטיים.

כל תכנית המוגשת ע"י אדריכל להתקנת מיתקן קרור מסחרי ותעשייתי ניתנת לבי־צוע. בקרור פלדמן גאים לספר, כי מהירות הביצוע של כל הזמנה הינה מהירה מאוד, וזאת בשל העובדה, כי יחידת הקירור מיוצרת כולה במפעל ללא תלות במפעלים אחרים.

בקרור פלדמן מתמחים ג... בקרור לתעשיה. החברה פית־חה מיתקן מיוחד לקרור מים המנוצל בעיקר בענף הפלסטיק במשך קרוב ל־20 שנה.

קרור פלדמן

פתחנו אולם תצוגה חדש
לציוד קרור ומקפיאים פתוחים
לרגל הפתיחה מחירים מיוחדים

ייצור של חדרי הקפאה
ומקררים מסחריים
בכל גודל ומידה
בהתאם לדרישת הלקוח
25 שנות קרור

תל־אביב, מסילת ישרים 76/78 טל. 384573, 381986

קרור חשמלי
ניר קור
מכירה ושרותים
למתקני קרור תעשיתי
רח' שלמה 81 ת"א
טל. 822756, 829972

אוירול בע"מ
רח' התע"ש 8 גבעתיים טל. 03-322439

ניר קור

מפעל ניר קור בהנהלת נסים דואניס ומרדכי גליקמן נוסד לפני 20 שנה. המפעל מתמחה בעבודות קרור תעשייתים ומסחריים בעיקר בשטח חדרי קרור והקפאה עמוקה. המפעל עובד עם מוסדות כמו מגן דוד אדום, קבוצים ותעשיה צבאית וגם עם חברות פרטיות. השי־רות – 24 ש' טלפונים בלילה 052-21406, 03-867593

אוירול מיזוג אויר בע"מ

נציגים בלעדיים של חברת טרמו אלפא סיסטמס המייצרת יחידות לחדרי קרור ובתי קרור. מגוון היחידות הוא ממדחסים של ½ כוח סוס עד ליחידות של 25 כוח סוס. הרכבת היחי־דות לחדרים נוחה ומהירה והיתרון הגדול הוא בזה שהיחידות אינן תופסות מקום לנפח החדר. היחידות מיועדות לעבוד בטמפרטו־רה חיצונית גבוהה. היחי־דות מצוידות בפקוד אלקט־רוני ממוחשב מלא והחזרת היחידות לפעולה בעקבות תקלה היא מהירה ומיידית. חברתינו שיווקה והרכיבה יחידות בארץ ובדרום אמריקה.

מרכז השרות

בימים אלה של אב־טלה גואה והולכת, כש־מפעלים ובתי עסק רבים מפטרים אנשים, מפרסם ה"מרכז לשי־רות" בטבריה מודעות דרושים. מה תחסבר לכך, ניסינו להבין, ול־כן ניגשנו ל"מרכז השי־רות" ברח' אילת 1 בט־בריה ושוחחנו עם מנ־הל המקום הרצל פרי.

כדאי, לפני שנפרט את שיחתנו איתו לס־פר קצת על "מרכז השי־רות". ובכן, תחום הפ־עילות של החברה היא קירור ומיזוג, החל מח־דרי קירור וכלה במי־זוג אוויר לרכב. התח־ום נרחב ביותר – מע־רכות של חדרי קירור במוסדות ובמפעלים, מקררים ומקפיאים בב־תיים, מתקני קרור מס־חריים ותעשיתיים, מע־רכות מיזוג אוויר מרכ־זי, ביתי וכמובן מיזוג אוויר לרכב, שרות הת־קנה ואחזקה. לכל תחו־מי פעילות אלה נותן ה"מרכז לשרות" בטב־ריה.

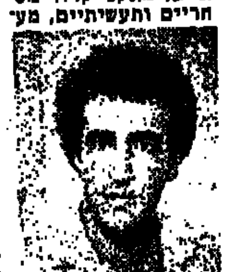

הרצל פרי
מנהל מרכז השרות

נחזור להרצל פרי, מה הגורם לכך ש"מר־כז השרות" הפך להיות למעשה הכתובת המו־עדפת והאמינה ביותר בכל אזור הצפון?

"הסיבה פשוטה" מספר לנו הרצל – "עבודה קשה ובאמצעות צוות מקצועי, סדר וארגון, תוך שימת דגש על כל פרט ופרט. התחיל המקום לרכוש לעצמו לקוחות נאמנים, שלא מוכנים להחליף אותו בעד שום הון שבעולם."

מרכז קרור מוטי בע"מ

המפעל הוקם בשנת 1961 ומתמחה בייצור מקררים ומקפיאים לתעשיה ומסחר. במרכז קרור מוטי קיימת מחלקה לעבודות נירוסטה למטבחים מחלקת השרות יעי־לה מהירה ואמינה וכוללת צי רכב.

"קריאו" – התמחות של שנים ביצור חדרי קירור, מקפיאים ומקררים מסחריים

אחד המפעלים הוותיקים ביותר בארץ המתמחים בייצור חדרי קרור, מקפיאים ומקררים מסחריים הוא "קריאו", שהחל את פעילותו בענף בשנת 1947.

לאחרונה, הוכנסה לפעילות מלאה ב"קריאו" המכונה החדישה ביותר בארץ לבנית חדרי קרור בכל גודל ובכל סוג. תודות להפעלת מכונה זו, אין צורך יותר ליבא חדרי קרור מחו"ל, אלא ניתן להז־מינם ישירות במפעל. למכונה החדשה 3 יתרונות עיקריים: א. קיצור משמעותי בזמן אספ־קה ללקוח. ב. ייצור באיכות בינלאומית ג. הוזלת מחירו של המוצר בכ־20% לעומת מוצר דומה המיובא מחו"ל.

חדרי הקרור עשויים מלו־חות (פנלים) נירוסטה או פח מגלוון ועוברים תהליך של הזרקת פוליאוריטן, כדי להביא לבידודם המושלם. הרכבת חדרי הקירור ניתנת להעשות בכל מקום, וזאת תודות לחי־בור הפנלים בשיטה אמריקאית מיוחדת.

אחד היתרונות המוממשים במתקני הקרור של "קריאו" הוא ההתאמה המקסימלית של המכשיר לתנאי מזג האויר בארץ. הידע הרב והטכנולוגיה המתקדמת שהצטברו במשך השנים ב"קריאו" נרכשו בחל־קם בארה"ב. שם שהה מר קריאו, בעליו של המפעל ורכש ידע רב בכל הקשור לייצור מערכות קרור מסחרי ותעשייתי. כיום מבוסס פיתוח הייצור המקומי על בסיס הידע האמריקאי בשילוב התאמה לאקלים הישראלי.

בנוסף למערכת הייצור המפותחת עוסקים ב"קריאו" גם ביבוא מקררים מעולים המעוצבים בהידור רב. מקרר זה אותו ניתן לפגוש בסופרמרקטים מעדניות ובתי עסק למכבר מזון, מאכלס בצו־רה אסטטית בשר קפוא, מוצרי חלב, מוצרי בצק או ירקות קפואים. מביא ללקוחות את ה"כיף" הראשוני לרכוש את המוצר. ואכן, הרבה בעלי עס־קים בשטח המזון מעידים על עליה גדולה בכמות המכירות, מאז שרכשו מקרר חדיש זה.

דגמים נוספים של "קריאו" הראויים לציון הם: ... החלבי השומר על ה... בקרור מתאים. המעד... "קריאו" המציגה ב... מרהיבה ונוחה מעו... מקפיאים לשרות עצ... המציגים את המוצרים ... ומקלים על הקונה בבח...

בין הלקוחות המוב... קריאו ניתן למנות: בתי... סופרמרקטים, מיני... מעדניות קבוצים ובתי... מהגדולים והיוקרתיים...

קריאו יבוא ומסחר בע"מ
ייצור חדרי קרור ומקררים

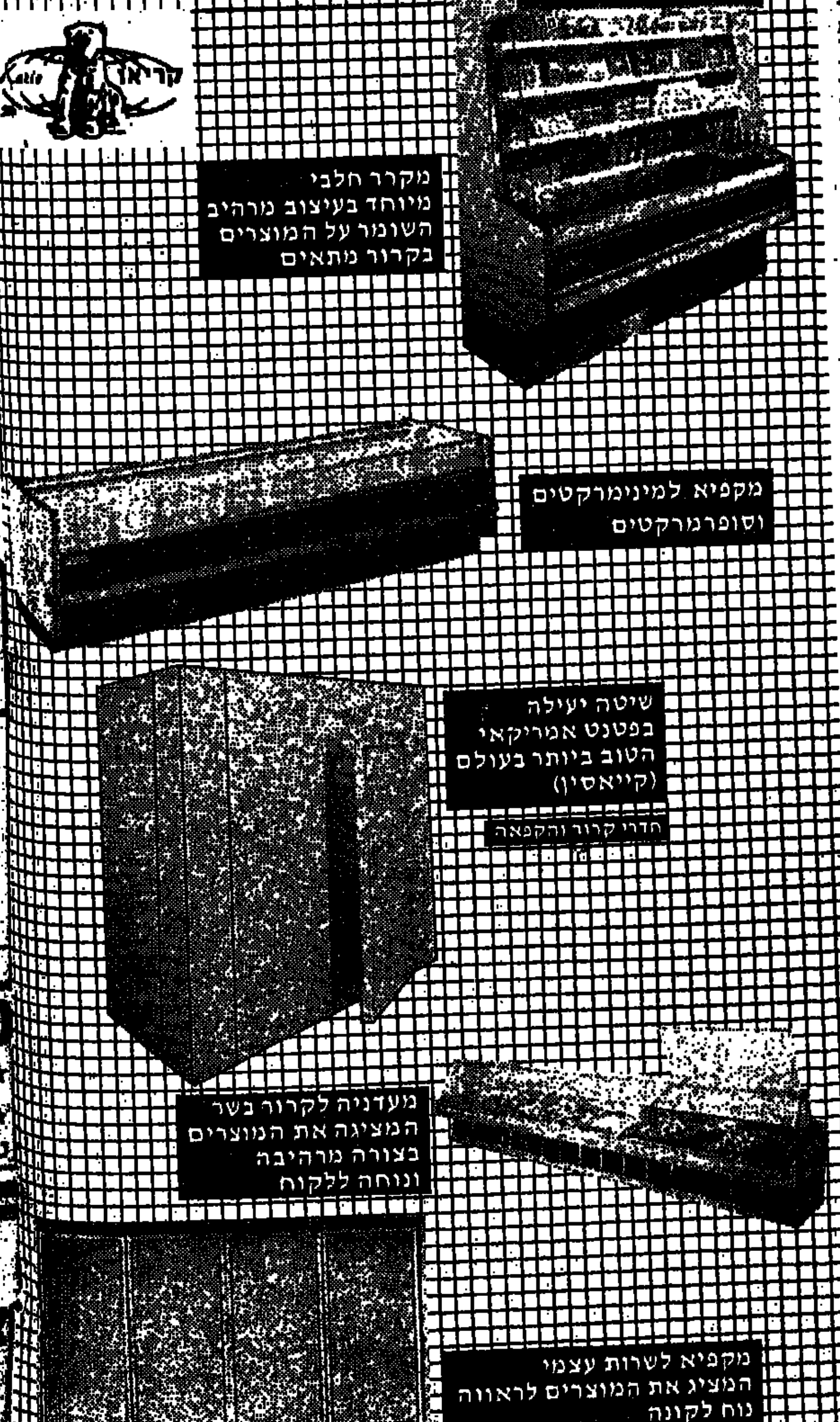

ניתן להזמין את כל המתקנים בכל הגדלים
קריאו – רח' המלאכה 51 חולון טל. 03-892745

המדור נערך ע"י "מדורי פרסום בידיעות אחרונות", לוינסקי 56 ת"א, טל. 382989, 379965, 384390

מכולות הקירור של "רולן" מתחת לאפס מעל לכל

חברת "רולן" פעילה מזה 10 שנים בנושא הסבת מכולות־יומיות (קונטיי־נרים) ליעודים אחרים. מתוך ההתמחויות של החב־רה היא יצור חדרי־קרור ממכולות. בנוסף לחדרי־הקרור מייצרת החברה ומשווקת מבנים ניידים למגורים, מעבדות־מחקר, מחסנים ומבנים מיוחדים אחרים.

חדרי־הקרור, פרי פיתוח ומחקר יסודי במפעל, מאפ־שרת "תפירת" יחידת־הקרור. על־פי מידות וצרכי הלקוח. חדרי־הקרור של "רולן" המתוכננים בשי־תוף מהנדסים, בנויים להתאמה מקסימאלית לסוג הקירור, הטמפרטורה, אחסון־הלחויות הספציפיים ודרישות גבוהות אחרות של משרד־הבריאות וגור־מים נוספים.

אוירה קפואה

אחוז ניכר של חדרי־קרור משווק במגזר החקל־אי, למגדלי ומשווקי פרחים ופירות. "רולן" אף מיי־צרת חדרי־קירור לאבחלת פירות בעלי דרישות מיוח־דות (כגון אפרסמון, מנגו בננות וכו').

ב"רולן" ניתן לרכוש חדר קרור בכל גודל רצוי, על־ידי חיתוך המכולה, או חיבור כמה מכולות יחד. קיימות גם אפשרויות לי־צור "אוירה קפואה" עד מינוס C40° – עבור מפעל העוסק בהקפאה מהירה של מוצריו (במיוחד אמורים הדברים לגבי תעשית המ־זון הקפוא לסוגיו).

ככר היום ניתן לרכוש ב"רולן" גם חדרי־קרור כיחידות עצמאיות על גבי משאיות, היחידות מופעלות חשמלית או במנוע־בנזין, להובלת כל סוגי הסחורה, קפואה או מקוררת.

שירות ללא תחרות בכל נקודה

צי השירות של "רולן" פרוס בכמה מוקדים, על פני הארץ כולה: חיפה, תל־אביב, אשדוד ובאר־שבע. שירות מיידי, על ידי טכ־נאים מומחים בצי רכב יעו־די, עומדים לרשות הלקוח.

רק יתרונות

לחדרי הקרור של "רולן" יתרונות בולטים:
1. ניידות גבוהה.
2. חוזק רב.
3. בידוד בסטנדרטים גבו־הים.
4. התאמה לכל גודל ומי־קום, על פי דרישת הלקוח, במגוון אפשרויות.
5. מחיר נמוך יחסית לתנאי־תשלום נוחים לאנשי ההתישבות העו־בדת, דרך ארגוני הקניות.

בנוסף, מועדי אספקה קצרים לשרות מעולה.

הצטרף ללקוחות המרוצים של "רולן":

צה"ל – חילות יפואה ותחזוקה חברות ספנות הכח הרב לאומי בסיני יחידות או"ם מפעלי "כור", נון, יונה (שמורי דגים), סולכור, "שחף" – כפר חבור (מזון קפוא), מקבוצת כלל "סנפרוסט", "מעדנות" בהתישבות העובדת – קבו־צי ומושבי הערבה והבק־עה, עין־יהב, חומר, צופר, עידן.

בתי אריזה לתוצרת חקל־אית: פרחי העמק "אביב", "כבוצים", בפרי־ירקין.

הדגשים טכניים:

1. שלד פלדה/אלומיניום.
2. מעטפת פיברגלס/אלומיניות בעובי 5*4 מ"מ.
3. בידוד פוליאוריטן יצוק.
4. אפשרות לשליפה מהי־רה של יחידת־הקירור לצו־רך תחזוקה.
5. תאורת־פנים – 24V.
6. פעמון אזעקה.
7. אזעקת טמפרטורה.
8. התקן בטחון המונע נעילה מבחוץ.

מדריך "רולן":

משרד ראשי בתל־אביב בית התעשיה רח' המרד 29 טל. 03-656285, 662521 טלקס: 361275. ROLAN IL

המפעל – מענן הדיג, קישון – חיפה טלפון: 671778, 740656-04
טלקס: PDTP IL 45191
FAX – 740656-671778
אשדוד "רולן" 055-24417
באר שבע "רולן" 057-79856 33153

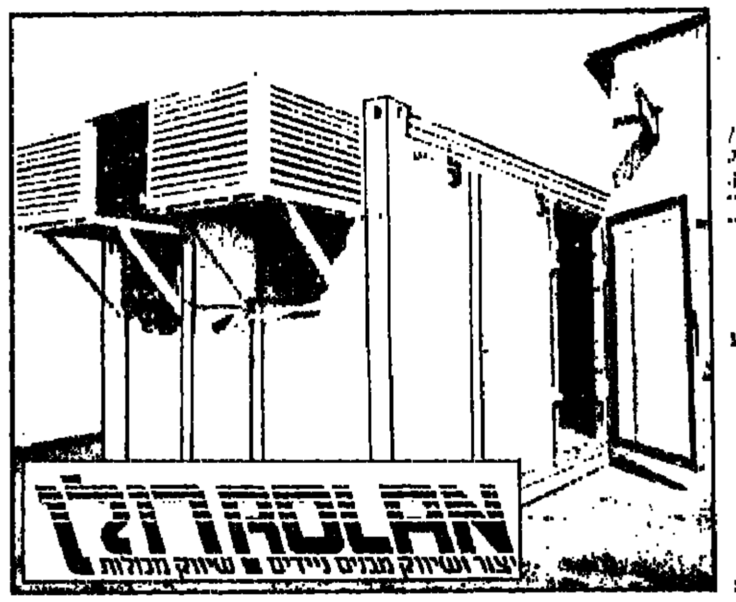

אינג' מ. ולודבסקי בע"מ.

חברת אינג' מ. ולודבסקי התמחתה משנת 1949 בתכנון, ייצור והרכבת ציוד קרור וחי־מום למפעלי תעשיה.

על לקוחות החברה נמנים מפעלי מזון, מועצות אזוריות, בתי קרור, מפעלים בתעשיה הכימית, מערכת הבטחון וכו'.

כל מוצרי החברה מיוצרים תוך דגש על אמינות מירבית לאורך זמן.

בנוסף למוצרים המיוצרים במפעל משווקת החברה מדח־סים מתוצרת חברת "מייקום".

מאות מדחסים מתוצרת זו מורכבים בעשרות מתקני קרור תעשייתי ומיזוג אויר בארץ.

החברה מעמידה לרשות לקוחותיה צוות שרות לכתן תחזוקה למדחסים.

אינג' מ. ולודבסקי בע"מ
תכנון ייצור והרכבה!
* מתקני קרור תעשייתי
* מחליפי חום * צנורות מצולעים
* מתקני יבוש * מעבים
* מגדלי קרור

סוכנים בלעדיים של מדחסי קרור "MYCOM JAPAN"
רח' בצלאל 28 ר"ג טל: 7511313, 7514682

תוליפה
בית שמש בע"מ
תכנון ייצור והתקנות של:
* חדרי קירור
* חדרי הקפאה
* מבנים טרומיים
* בידוד וציפוי חדרי קירור, קירות וגגות

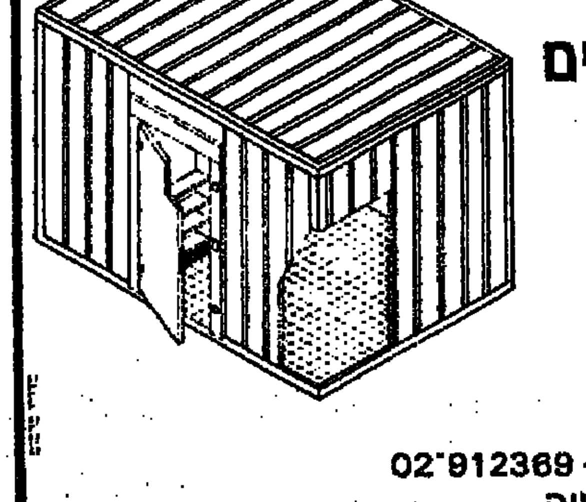

ניתן להזמין בכל הגדלים
להזמנות טל' 916616 – 02-912369
בית שמש – אזור התעשיה

מרכז הקרור מוטי בע"מ
בהנהלת מרדכי וטשטין
* מכירה * תכנון * שרות * תיקונים
מפעל לייצור ושיווק עצמי
של מקפיאים מסחריים ותעשיתיים
מפעל: שד' הר־ציון 59, ת"א טל. 380189, 381987

מרכז השרות בע"מ
* שרות * התקנה * אחזקה
* התקנת חימום למזגני אוויר
טבריה רח' אילת 1 מיקוד 14242 טל. 90905, 067-22188

* חדרי קרור
* מקררים ביתיים
* מתקני קרור מסחריים ותעשייתיים
* מזוג אוויר מרכזי
* מזוג אוויר ביתי
* מזוג אוויר לרכב "גיאקור"
שרות מוסמך ומהיר

מראה צעיר ורענן

חוש אנו מסוגלים ואחראים להעניק לך מראה צעיר וטבעי כפי שהיית רוצה להיות.
המכון לשיער
בן־יהודה 146 תל־אביב.
טלפון 03-239207

מבצע כל הקודם זוכה!
ערד — רח' ירושלים, פינת ... דירות נופש של 2 חדרים 22,500,000
באר־שבע — רח' מוריה, פינת הכותל המערבי 3 חדרים + טלפון 37,500,000
נתניה — רח' ישראל בר־יהודה 4 חדרים 67,500,000
לפנות לחב' לוטיר, אבן־גבירול 68, תל־אביב

מכרז פומבי מס' 1/85
הפעלת מרכז נופש וספורט ברח' מינץ בפתח־תקוה
חלץ גרמות
מנכ"ל החברה לפתוח פתח־תקוה בע"מ